

Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. [2/2017](#) i [3/2019](#).

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom propisuju se načela, uslovi i postupak za odobravanje međunarodne i privremene zaštite stranca koji traži međunarodnu zaštitu, prava i obaveze stranca koji traži međunarodnu zaštitu, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom, stranca pod privremenom zaštitom, kao i uslovi i postupak za poništenje i prestanak azila, supsidijarne i privremene zaštite.

Međunarodna zaštita

Član 2

Međunarodna zaštita stranca koji traži međunarodnu zaštitu obuhvata azil i supsidijarnu zaštitu.

Azil

Član 3

Azil se odobrava strancu koji traži međunarodnu zaštitu, koji se nalazi van zemlje porijekla, a osnovano strahuje od progona zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja, zbog čega ne može ili ne želi da prihvati zaštitu te zemlje.

Supsidijarna zaštita

Član 4

Supsidijarna zaštita odobrava se strancu koji traži međunarodnu zaštitu, a koji ne ispunjava uslove za odobravanje azila, ako postoje opravdani razlozi koji ukazuju da će se povratkom u zemlju porijekla suočiti sa stvarnim rizikom trpljenja ozbiljne nepravde i koji nije u mogućnosti ili zbog takvog rizika ne želi da prihvati zaštitu te zemlje.

Privremena zaštita

Član 5

Privremena zaštita odobrava se državljaninu treće zemlje i licu bez državljanstva u slučajevima masovnog priliva ili predstojećeg masovnog priliva lica iz trećih zemalja koja se ne mogu vratiti u zemlju svog porijekla, naročito ako postoji rizik da zbog tog masovnog priliva nije moguće efikasno sprovesti postupak za odobravanje međunarodne zaštite, radi zaštite interesa ovih lica i drugih lica koja traže međunarodnu zaštitu.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu

Član 6

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu, odnosno podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu je državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Članovi porodice

Član 7

Članom porodice stranca koji traži međunarodnu zaštitu, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom, odnosno stranca pod privremenom zaštitom, smatra se:

- bračni ili vanbračni supružnik u skladu sa propisima Crne Gore, kao i lice koje je sa njim u zajednici koja se smatra životnim partnerstvom;
- maloljetno zajedničko dijete bračnih i vanbračnih supružnika, njihovo zajedničko maloljetno usvojeno dijete, maloljetno dijete ili maloljetno usvojeno dijete jednog od bračnih, odnosno vanbračnih supružnika ili životnog partnera koji ima starateljstvo nad tim djetetom;
- punoljetno dijete stranca koji traži međunarodnu zaštitu, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom, odnosno stranca pod privremenom zaštitom, koje nije u braku i zbog svog zdravstvenog stanja nije u mogućnosti da se brine za svoje potrebe;

- roditelj ili drugi zakonski zastupnik maloljetnog stranca koji traži međunarodnu zaštitu, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom, odnosno stranca pod privremenom zaštitom;

- srodnik po krvi prvog stepena u pravoj liniji koji je živio u zajedničkom domaćinstvu sa strancem koji traži međunarodnu zaštitu, azilantom, strancem pod supsidijarnom zaštitom, odnosno strancem pod privremenom zaštitom, ako se utvrdi da zavisi od pomoći tog lica.

Nadležnost za odlučivanje i smještaj

Član 8

Postupak po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, kao i poslove prihvata i smještaja stranca koji traži međunarodnu zaštitu i smještaja azilanata, stranca sa odobrenom supsidijarnom zaštitom i stranca sa odobrenom privremenom zaštitom vrši organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Poslove prihvata i smještaja stranca koji traži međunarodnu zaštitu, Ministarstvo vrši preko organizacione jedinice za smještaj stranca koji traže međunarodnu zaštitu (u daljem tekstu: Centar za prihvata), a poslove smještaja azilanata, stranca sa odobrenom supsidijarnom zaštitom i stranca sa odobrenom privremenom zaštitom Ministarstvo vrši preko organizacione jedinice koja pruža pomoć za integraciju ovih lica u društvo.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 9

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 10

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) azilant je stranac kome je u skladu sa ovim zakonom odobren azil, kao i stranac kome je u skladu sa dosadašnjim propisima priznat status izbjeglice;

2) stranac pod supsidijarnom zaštitom je državljanin treće zemlje i lice bez državljanstva kojima je odobrena supsidijarna zaštita;

3) stranac pod privremenom zaštitom je državljanin treće zemlje i lice bez državljanstva kojima je odobrena privremena zaštita;

4) stranac u transferu je državljanin treće zemlje i lice bez državljanstva koji su u postupku predaje državi odgovornoj za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu;

5) zemlja porijekla je zemlja čije državljanstvo ima državljanin treće zemlje ili zemlja u kojoj je lice bez državljanstva imalo uobičajeno boravište, a ako državljanin treće zemlje ima više državljanstava, zemljom porijekla smatraće se svaka zemlja čiji je državljanin;

6) treća zemlja je država koja nije članica Evropske unije;

7) država odgovorna za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu je država članica Evropske unije čija je nadležnost za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrđena u skladu sa Regulativom (EU) br. 604/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. godine o utvrđivanju kriterijuma i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva (u daljem tekstu: Regulativa (EU) br. 604/2013);

8) ranjive grupe su poslovno nesposobna lica, maloljetnici, maloljetnici bez pratnje, starija i nemoćna lica, teško bolesna lica, lica sa invaliditetom, trudnice, samohrani roditelji sa maloljetnom djecom, lica sa duševnim smetnjama, žrtve trgovine ljudima, žrtve mučenja, silovanja ili drugog teškog psihičkog, fizičkog i polnog nasilja (žrtve sakaćenja ženskih polnih organa i slično);

9) maloljetnik bez pratnje je državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva, mlađi od 18 godina života, koji je ušao u Crnu Goru bez pratnje punoljetnog lica koje se o njemu stara ili je ostao bez pratnje nakon što je ušao u Crnu Goru, sve dok se ne stavi pod starateljstvo u skladu sa propisima Crne Gore.

II. NAČELA

Načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja (non refoulement)

Član 11

Zabranjeno je protjerati ili na bilo koji način vratiti državljanina treće zemlje ili lice bez državljanstva u zemlju:

- u kojoj bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog rasne, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog mišljenja, ili u kojoj bi mogao biti podvrgnut mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju, ili

- koja bi to lice mogla izručiti drugoj zemlji u kojoj bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog rasne, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog mišljenja, ili u kojoj bi mogao biti podvrgnut mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju.

Ako državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva koje ispunjava uslove za odobravanje međunarodne zaštite ili mu je međunarodna zaštita odobrena predstavlja opasnost za nacionalnu bezbjednost ili je pravosnažno osuđeno za teško krivično djelo zbog kojeg predstavlja opasnost za javni poredak Crne Gore, može se protjerati ili vratiti u zemlju u kojoj ne bi bilo narušeno načelo iz stava 1 ovog člana.

Izručenje i predaja stranca koji traži međunarodnu zaštitu

Član 12

Postupak odobravanja međunarodne zaštite ne sprječava izručenje odnosno predaju stranca koji traži međunarodnu zaštitu za koga je izdat Evropski nalog za hapšenje ili je donešena odluka o izručenju, odnosno predaji državi članici Evropske unije ili Međunarodnom krivičnom sudu.

Evropski nalog za hapšenje je odluka pravosudnih organa kojom jedna država članica Evropske unije upućuje drugoj državi članici zahtjev za hapšenje i predaju određenog lica radi krivičnog gonjenja ili radi izvršenja krivičnih sankcija.

Postupak za odobravanje međunarodne zaštite ne sprječava izručenje, odnosno predaju trećoj zemlji stranca za kojim je raspisana međunarodna potjernica, a koji traži međunarodnu zaštitu, osim ako se odlukom o izručenju, odnosno predaji, narušava načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja (non refoulement).

Ministarstvo će, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa, odlučiti da postupak predaje državljanina treće zemlje ili lica bez državljanstva državi odgovornoj za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu ima prednost u odnosu na izručenje, odnosno predaju državljanina treće zemlje ili lica bez državljanstva trećoj zemlji koja je raspisala međunarodnu potjernicu.

Postupak za odobravanje međunarodne zaštite sprječava izručenje, odnosno predaju stranca koji traži međunarodnu zaštitu za kojim je raspisana međunarodna potjernica i za koga je donešena odluka o izručenju, odnosno predaji zemlji porijekla, do pravosnažnosti odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu, a koji se nalazi u postupku izručenja, odnosno predaje, može da podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, u roku od pet dana od izražene namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, o čemu će Ministarstvo, bez odlaganja, obavijestiti organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa.

Nekažnjavanje nezakonitog ulaska ili boravka u Crnoj Gori

Član 13

Državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva, koji je nezakonito ušao u Crnu Goru, a došao je direktno sa područja na kojem strahuje od progona, neće se kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka, ako bez odlaganja izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu i opravda razloge nezakonitog ulaska ili boravka u Crnoj Gori.

Načelo jedinstva porodice

Član 14

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu, azilant, stranac pod supsidijarnom zaštitom i stranac pod privremenom zaštitom imaju pravo na jedinstvo porodice.

Radi obezbjeđivanja primjene načela jedinstva porodice, u postupku spajanja članova porodice sa azilantom, strancem pod supsidijarnom zaštitom ili strancem pod privremenom zaštitom, diplomatsko, odnosno konzularno predstavništvo Crne Gore u inostranstvu će, na predlog Ministarstva, članovima porodice tog lica izdati vizu, a ako nema uslova za izdavanje vize, putni list za stranca.

Načelo najboljeg interesa maloljetnika

Član 15

U postupcima koji se vode u skladu sa ovim zakonom mora se voditi računa o najboljem interesu maloljetnika, uzimajući u obzir:

- 1) dobrobit i društveni razvoj maloljetnika i njegovo porijeklo;
- 2) zaštitu i sigurnost maloljetnika, naročito ako postoji mogućnost da je žrtva trgovine ljudima;
- 3) mišljenje maloljetnika, u zavisnosti od njegovog uzrasta i zrelosti, i
- 4) mogućnost spajanja sa porodicom.

Radi ostvarivanja najboljeg interesa maloljetnika bez pratnje, staratelj tog maloljetnika preduzeće sve potrebne radnje, koje podrazumijevaju kontaktiranje i saradnju sa državnim organima, organima državne uprave, organima drugih država i međunarodnih organizacija i nevladinim organizacijama, radi spajanja maloljetnika sa porodicom, ako je to u najboljem interesu maloljetnika.

Saradnja sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR)

Član 16

Ministarstvo i drugi organi državne uprave saraduju sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbjeglice - UNHCR (u daljem tekstu: Visoki komesarijat) o pitanjima koja se odnose na strance koji traže međunarodnu zaštitu, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom.

Ministarstvo na zahtjev Visokog komesarijata dostavlja podatke o:

- 1) strancima koji traže međunarodnu zaštitu, azilantima, strancima pod supsidijarnom zaštitom i strancima pod privremenom zaštitom;
- 2) primjeni Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine i drugih međunarodnih dokumenata koja se odnose na zaštitu izbjeglica, odnosno azilanata, i
- 3) zakonima i drugim propisima koji se primjenjuju u oblasti međunarodne zaštite stranaca koji traže tu zaštitu, kao i propisima čije se donošenje u toj oblasti planira.

Ministarstvo će, uz saglasnost stranca koji traži međunarodnu zaštitu, omogućiti Visokom komesarijatu pristup podacima o njegovom zahtjevu za međunarodnu zaštitu, o toku postupka i donijetoj odluci po zahtjevu.

Isključenje javnosti

Član 17

U postupku odobravanja međunarodne zaštite javnost je isključena.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, na saslušanju iz člana 42 ovog zakona može prisustvovati predstavnik Visokog komesarijata ili druge organizacije koja se bavi zaštitom ljudskih prava i prava izbjeglica, odnosno azilanata, ako se tome ne protivi stranac koji traži međunarodnu zaštitu.

Jezik i pismo u postupku

Član 18

Postupak za odobravanje međunarodne zaštite vodi se na crnogorskom jeziku.

U slučaju da stranac koji traži međunarodnu zaštitu ne razumije crnogorski jezik, obezbijediće mu se prevodilac za jezik za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije i na kojem može da se sporazumijeva.

Strancu koji traži međunarodnu zaštitu će se, kad je to potrebno da bi se zahtjev za međunarodnu zaštitu potpuno obrazložio ili iz drugih opravdanih razloga, po službenoj dužnosti ili na njegov zahtjev, ako je to moguće, obezbijediti prevodilac istog pola.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu dužan je da preko prevodioca saopšti razloge zbog kojih traži međunarodnu zaštitu, osim ako bi učešće određenog prevodioca moglo dovesti do nepotpunog i netačnog iznošenja tih razloga.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, ako stranac koji traži međunarodnu zaštitu smatra da bi učešće određenog prevodioca moglo dovesti do nepotpunog i netačnog iznošenja njegovih razloga zbog kojih traži međunarodnu zaštitu, dužan je da za to iznese opravdane razloge.

O opravdanosti razloga iz stava 5 ovog člana odlučuje Ministarstvo i ukoliko ocijeni da bi učešće određenog prevodioca moglo dovesti do nepotpunog i netačnog iznošenja razloga za međunarodnu zaštitu, strancu koji traži tu zaštitu obezbijediće drugog prevodioca.

Ministarstvo može omogućiti strancu koji traži međunarodnu zaštitu da o svom trošku angažuje prevodioca koji ispunjava uslove iz člana 19 stav 1 ovog zakona, u roku koji odredi Ministarstvo.

U slučaju da stranac koji traži međunarodnu zaštitu neopravdano odbija da u postupku iznosi razloge zbog kojih traži međunarodnu zaštitu preko prevodioca koga mu je obezbijedilo Ministarstvo, a ne angažuje prevodioca u smislu stava 7 ovog člana, smatraće se da ne želi da iznese razloge na osnovu kojih se utvrđuje da li ispunjava uslove iz čl. 3 i 4 ovog zakona.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu dužan je da dostavi ovjereni prevod strane isprave, na koju se poziva, odnosno kojom dokazuje svoje navode.

U slučaju da stranac koji traži međunarodnu zaštitu ne raspolaze novčanim sredstvima, prevod strane isprave obezbijediće Ministarstvo, ako se slobodnom procjenom na osnovu dostupnih informacija utvrdi da je ta isprava od uticaja na odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Prevodilac

Član 19

Prevodilac iz člana 18 ovog zakona, može biti lice koje:

- 1) uz znanje crnogorskog jezika, odnosno engleskog ili francuskog jezika, poznaje jezik za čije se prevodenje angažuje;
- 2) nije pravosnažno osuđeno na bezuslovnu kaznu zatvora ili se protiv njega ne vodi krivični postupak u Crnoj Gori.

Prevodilac je u toku postupka za odobravanje međunarodne zaštite dužan da prevodi istinito, tačno i nepristrasno.

Prevodilac je dužan da čuva podatke za koje sazna u toku postupka za odobravanje međunarodne zaštite.

Ako iz objektivnih razloga nije moguće obezbijediti prevodioca za određeni jezik, Ministarstvo može zatražiti pomoć druge države.

Angažovanje prevodioca vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne nabavke.

Prevodenje u postupku za odobravanje međunarodne zaštite može se obezbijediti preko telekomunikacionih ili audiovizuelnih elektronskih uređaja.

Posebne proceduralne garancije

Član 20

Strancu koji traži međunarodnu zaštitu a koji, s obzirom na svoja lična svojstva i okolnosti (uzrast, pol, polno opredjeljenje, rodni identitet, teške bolesti, mentalno zdravlje ili posljedice mučenja, silovanja ili drugih teških oblika psihičkog, fizičkog ili nasilja zasnovanog na polu i rodu), nije u potpunosti sposoban da ostvaruje prava i izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom, bez odgovarajuće pomoći, obezbjeđuju se posebne proceduralne garancije.

Posebним proceduralnim garancijama smatra se odgovarajuća podrška strancima iz stava 1 ovog člana, radi ostvarivanja prava i izvršavanja obaveza u skladu sa ovim zakonom.

Svojstva i okolnosti iz stava 1 ovog člana, u postupku od izražene namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu do donošenja odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, utvrđuju za to osposobljeni policijski službenici i ovlašćena službena lica Ministarstva i drugih nadležnih organa, u skladu sa ovim zakonom.

Na postupak po zahtjevu stranca koji traži međunarodnu zaštitu kome su potrebne posebne proceduralne garancije, a naročito po zahtjevu žrtve mučenja, silovanja ili drugih teških oblika psihičkog, fizičkog ili nasilja zasnovanog na polu i rodu, ako im

se ne može pružiti odgovarajuća podrška, neće se primjenjivati odredbe čl. 36 i 51 ovog zakona.

Načelo "sur place"

Član 21

Osnovani strah od progona ili stvarni rizik od trpljenja ozbiljne nepravde može se zasnivati na:

- 1) događajima koji su se dogodili nakon što je stranac koji traži međunarodnu zaštitu napustio zemlju porijekla;
- 2) aktivnostima stranca koji traži međunarodnu zaštitu nakon što je napustio zemlju porijekla, naročito kad se ustanovi da predstavljaju izražavanje i nastavak uvjerenja i/ili orijentacije koje je imao u zemlji porijekla.

U slučaju da stranac koji traži međunarodnu zaštitu podnese naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu, osnovani strah od progona ili stvarni rizik od trpljenja ozbiljne nepravde ne može se zasnivati na okolnostima koje je sam prouzrokovao isključivo u cilju ispunjenja uslova za odobravanje međunarodne zaštite.

III. USLOVI ZA ODOBRAVANJE MEĐUNARODNE ZAŠTITE

Utvrđivanje uslova

Član 22

U postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrđuju se uslovi koji se odnose na razloge, djela i učinoce progona, odnosno ozbiljne nepravde, kao i na postojanje zaštite od progona i ozbiljne nepravde u zemlji porijekla.

Razlozi progona

Član 23

Razlozi progona mogu biti:

- rasa koja podrazumijeva boju kože, porijeklo i pripadnost određenoj etničkoj grupi;
- vjera koja podrazumijeva teistička, neteistička i ateistička uvjerenja, učestvovanje ili neučestvovanje u privatnim ili javnim formalnim vjerskim obredima, samostalno ili u zajednici sa drugima, druge vjerske obrede ili izražavanje vjere, ili oblike ličnog ili zajedničkog ponašanja koji se temelje na vjerskom uvjerenju ili iz njega proizlaze;
- nacionalnost koja podrazumijeva pripadnost grupi koja je određena po svom kulturnom, etničkom ili jezičkom identitetu, zajedničkom geografskom ili političkom porijeklu ili odnosom sa stanovništvom neke druge zemlje, a može obuhvatiti i državljanstvo;
- političko mišljenje koje podrazumijeva mišljenje, stav ili uvjerenje o stvarima povezanim sa mogućim učincima progona iz člana 26 ovog zakona i njihove politike ili metode, bez obzira je li stranac koji traži međunarodnu zaštitu postupao po tom mišljenju, stavu ili uvjerenju;

- određena društvena grupa koja podrazumijeva članove koji imaju zajedničke urođene osobine ili zajedničko porijeklo koje se ne može izmijeniti, odnosno karakteristike ili uvjerenja, u toj mjeri značajna za njihov identitet ili svijest da se ta lica ne smiju prisiliti da ih se odreknu, a ta grupa ima poseban identitet u konkretnoj zemlji, jer je društvo koje je okružuje smatra različitim.

Zavisno od okolnosti u zemlji porijekla, određena društvena grupa iz stava 1 alineja 5 ovog člana, može označavati i grupu koja ima zajedničke karakteristike polnog opredjeljenja, pri čemu se polnim opredjeljenjem ne mogu smatrati djela koja predstavljaju krivična djela u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore.

Za određivanje pripadnosti određenoj društvenoj grupi iz stava 1 alineja 5 ovog člana ili utvrđivanje osobina takve grupe, uzimaju se u obzir i karakteristike vezane za rodni identitet, uključujući i pol.

Djela progona

Član 24

Progonom se smatraju djela koja su dovoljno ozbiljna po svojoj prirodi ili ponavljanju da predstavljaju ozbiljno kršenje osnovnih ljudskih prava ili skup različitih mjera koje predstavljaju kršenje ljudskih prava.

Djela iz stava 1 ovog člana mogu biti:

- 1) fizičko ili psihičko nasilje, uključujući i polno nasilje;
- 2) zakonske, administrativne, policijske i/ili sudske mjere koje su diskriminatorne ili se sprovode na diskriminatorni način;
- 3) sudski progon ili kažnjavanje koje je nesrazmjerno ili diskriminatorno;
- 4) uskraćivanje prava u sudskom postupku usljed kojih može doći do nesrazmjernih ili diskriminatornih kazni;
- 5) sudski progon ili kažnjavanje zbog odbijanja vršenja vojne službe prilikom sukoba, ako bi vršenje vojne službe podrazumijevalo izvršenje krivičnih djela ili radnji iz člana 29 stav 1 tačka 3 i člana 30 stav 1 tačka 1 ovog zakona;
- 6) djela progona koja su posebno vezana za pol ili djecu.

Postojanje progona se utvrđuje na osnovu povezanosti djela progona i/ili nepostojanja zaštite od tih djela i razloga progona iz člana 23 ovog zakona.

Prilikom procjene strahuje li stranac koji traži međunarodnu zaštitu osnovano od progona nije od značaja posjeduje li stvarno rasna, vjerska, nacionalna, društvena ili politička svojstva, odnosno okolnosti koje izazivaju progon, ako mu učinilac progona pripisuje takva svojstva, odnosno okolnosti.

Ozbiljna nepravda

Član 25

Ozbiljna nepravda podrazumijeva prijetnju smrtnom kaznom ili izvršenje smrtne kazne, mučenje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje ili ozbiljnu i individualnu prijetnju po život i fizički integritet civilnog lica, zbog nekontrolisanog opšteg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutrašnjeg oružanog sukoba.

Učinioci progona ili ozbiljne nepravde

Član 26

Progonom i ozbiljnom nepravdom smatraju se djela i radnje koja u zemlji porijekla sprovode:

- 1) državni organi;
- 2) stranke, nacionalne ili međunarodne organizacije koje kontrolišu državu ili značajan dio državne teritorije;
- 3) nedržavni subjekti, ako se pokaže da državni organi ili stranke, odnosno nacionalne ili međunarodne organizacije koje kontrolišu državu ili značajan dio državne teritorije, nijesu u mogućnosti ili ne žele da pruže zaštitu od progona ili ozbiljne nepravde.

Pružaoци zaštite u zemlji porijekla

Član 27

Zaštitom od progona i trpljenja ozbiljne nepravde u zemlji porijekla smatra se zaštita koju, pod uslovom da su u mogućnosti i da to žele, pružaju:

- 1) državni organi, ili
- 2) stranke, nacionalne ili međunarodne organizacije koje kontrolišu državu ili značajan dio državne teritorije.

Prilikom procjene kontrolišu li stranke, nacionalne ili međunarodne organizacije državu ili značajan dio državne teritorije uzeće se u obzir podaci službenih akata i smjernica Evropske unije.

Zaštita iz stava 1 ovog člana, podrazumijeva postojanje efikasnog pravnog sistema za otkrivanje, procesuiranje i kažnjavanje učinilaca djela koja predstavljaju progon ili ozbiljnu nepravdu, kao i mogućnost ostvarivanja takve zaštite preduzimanjem opravdanih mjera za sprječavanje progona ili trpljenja ozbiljne nepravde zbog kojih stranac traži međunarodnu zaštitu.

Interno preseljenje i zaštita

Član 28

Međunarodna zaštita neće se odobriti ako se utvrdi da postoji mogućnost internog preseljenja stranca koji traži međunarodnu zaštitu u određeni dio zemlje porijekla:

- 1) gdje ne postoji osnovani strah od progona ili trpljenja ozbiljne nepravde;
- 2) gdje postoji mogućnost ostvarivanja zaštite od progona ili trpljenja ozbiljne nepravde;
- 3) ako do tog dijela zemlje može bezbjedno i legalno putovati;
- 4) gdje će mu biti dozvoljen ulazak; i
- 5) ako se može razumno očekivati da će se u tom dijelu zemlje nastaniti.

Isključenje prava na azil

Član 29

Azil se neće odobriti strancu koji traži međunarodnu zaštitu, a koji ispunjava uslove za odobravanje azila u skladu sa ovim zakonom, ako:

- 1) uživa zaštitu ili prima pomoć nekog organa ili agencija Ujedinjenih nacija, osim Visokog komesarijata;
- 2) već ima odobren boravak u zemlji koja mu na osnovu tog boravka priznaje ista prava i obaveze kao državljanima te zemlje;
- 3) postoje ozbiljni razlozi na osnovu kojih se smatra da je učinio, podstrekavao ili na drugi način učestvovao u izvršenju:
  - zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti utvrđenih međunarodnim dokumentima;
  - teškog krivičnog djela koje nema politički karakter, prije njegovog dolaska u Crnu Goru, ako je to djelo učinjeno sa navodnim političkim ciljem;
  - djela koje predstavlja surovo postupanje, ako je to djelo učinjeno sa navodnim političkim ciljem;
  - djela koje je u suprotnosti sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija.

U slučaju da zaštita ili pomoć iz stava 1 tačka 1 ovog člana, prestane iz bilo kojeg razloga na koji stranac koji traži međunarodnu zaštitu nije imao uticaja, a njegov položaj nije konačno riješen u skladu sa dokumentima Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, odobriće mu se azil.

Isključenje prava na supsidijarnu zaštitu

Član 30

Supsidijarna zaštita neće se odobriti strancu koji traži međunarodnu zaštitu, a koji ispunjava uslove za odobravanje supsidijarne zaštite u skladu sa ovim zakonom, ako:

- 1) postoje ozbiljni razlozi na osnovu kojih se smatra da je učinio, podstrekavao ili na drugi način učestvovao u izvršenju:
  - zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti utvrđenog međunarodnim dokumentima;
  - teškog krivičnog djela;
  - djela koja su u suprotnosti sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija;

2) je učinio krivično djelo prije ulaska u Crnu Goru, za koje je u Crnoj Gori propisana kazna zatvora, a zbog kojeg je napustio zemlju porijekla samo radi izbjegavanja kazne propisane u toj zemlji;

3) predstavlja opasnost za nacionalnu bezbjednost i javni poredak Crne Gore.

Teškim krivičnim djelom, u smislu stava 1 tačka 1 alineja 2 ovog člana, smatra se krivično djelo za koje se u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina ili teža kazna.

Sigurna zemlja porijekla

Član 31

Sigurnom zemljom porijekla smatra se zemlja za koju se na osnovu pravnog stanja, primjene propisa u demokratskom sistemu, kao i opštih političkih okolnosti utvrdi da ne postoji progon, niti rizik od trpljenja ozbiljne nepravde, što se utvrđuje na osnovu podataka o:

1) relevantnim zakonima i propisima te zemlje, kao i načinu na koji se primjenjuju;

2) poštovanju prava i sloboda garantovanih Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, kao i Konvencijom Ujedinjenih nacija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja;

3) poštovanju načela zabrane protjerivanja ili vraćanja (non refoulement) u skladu sa Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine;

4) primjeni djelotvornog pravnog lijeka.

Podaci iz stava 1 ovog člana, prikupljaju se iz izvještaja i drugih mjerodavnih izvora, naročito država članica Evropske unije, Evropske kancelarije za podršku azilu (EASO), Visokog komesarijata, Savjeta Evrope i drugih relevantnih međunarodnih organizacija.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove, utvrđuje listu sigurnih zemalja porijekla, o čemu obavještava Evropsku komisiju.

Lista sigurnih zemalja porijekla objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Postupajući po zahtjevu za međunarodnu zaštitu Ministarstvo, u svakom konkretnom slučaju, utvrđuje da li podnosilac zahtjeva dolazi iz sigurne zemlje porijekla.

Sigurnom zemljom porijekla, u smislu stava 5 ovog člana, smatra se zemlja sa liste iz stava 3 ovog člana, ako je stranac koji traži međunarodnu zaštitu državljanin te zemlje ili je u toj zemlji imao zadnje boravište kao lice bez državljanstva i ako nije vjerodostojno obrazložio zašto se ta zemlja porijekla, u njegovom konkretnom slučaju, ne može smatrati sigurnom zemljom porijekla.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu će biti blagovremeno obaviješten da se zemlja iz koje on dolazi nalazi na listi iz stava 3 ovog člana i da može da iznese razloge zbog kojih se, u njegovom slučaju, ta zemlja ne može smatrati sigurnom zemljom porijekla.

U slučaju kad se u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrdi da se radi o sigurnoj zemlji porijekla, zahtjev će biti odbijen.

Sigurna treća zemlja

Član 32

Sigurna treća zemlja je zemlja u kojoj je stranac koji traži međunarodnu zaštitu siguran od progona, odnosno od rizika trpljenja ozbiljne nepravde, koja poštuje načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja (non refoulement) i u kojoj postoji mogućnost da dobije međunarodnu zaštitu.

Postupajući po zahtjevu za međunarodnu zaštitu Ministarstvo, u svakom konkretnom slučaju, utvrđuje da li se radi o sigurnoj trećoj zemlji, u smislu stava 1 ovog člana, kao i da li postoji veza između te zemlje i stranca koji traži međunarodnu zaštitu na osnovu koje se može razumno očekivati da će u toj zemlji zatražiti međunarodnu zaštitu, uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti njegovog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu biće blagovremeno obaviješten da u njegovom slučaju postoji sigurna treća zemlja i da može da iznese razloge zbog kojih se ta zemlja ne može smatrati sigurnom trećom zemljom, s obzirom na specifičnosti njegovih ličnih svojstava i okolnosti.

U slučaju kad se u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrdi da postoji sigurna treća zemlja, zahtjev će biti odbijen, a strancu koji traži međunarodnu zaštitu izdaće se potvrda da u postupku nije razmatrana osnovanost njegovog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

U slučaju da sigurna treća zemlja odbije da prihvati stranca čiji je zahtjev odbijen, u smislu stava 4 ovog člana, njegov zahtjev za međunarodnu zaštitu će se ponovo razmatrati u skladu sa ovim zakonom.

Ministarstvo će redovno obavještavati Evropsku komisiju o zemljama za koje je utvrđeno da su sigurne treće zemlje.

Evropska sigurna treća zemlja

Član 33

Evropska sigurna treća zemlja je zemlja koja je potvrdila i primjenjuje Konvenciju o statusu izbjeglica iz 1951. godine, bez geografskih ograničenja, i Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Postupajući po zahtjevu za međunarodnu zaštitu Ministarstvo, u svakom konkretnom slučaju, utvrđuje da li se radi o evropskoj sigurnoj trećoj zemlji, u smislu stava 1 ovog člana.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu biće blagovremeno obaviješten da u njegovom slučaju postoji evropska sigurna treća zemlja i da može da iznese razloge zbog kojih se, u njegovom slučaju, ta zemlja ne može smatrati evropskom sigurnom trećom zemljom, s obzirom na specifičnosti njegovih ličnih svojstava i okolnosti.

Zahtjev za međunarodnu zaštitu stranca koji je nezakonito ušao na teritoriju Crne Gore iz evropske sigurne treće zemlje, biće odbijen, ako ta zemlja poštuje načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja (non refoulement), ako ne postoje posebne okolnosti humanitarnog ili političkog karaktera.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, strancu koji traži međunarodnu zaštitu izdaće se potvrda da u postupku nije razmatrana osnovanost njegovog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

U slučaju da evropska sigurna treća zemlja odbije da prihvati stranca čiji je zahtjev odbijen, u smislu stava 5 ovog člana, njegov zahtjev za međunarodnu zaštitu će se ponovo razmatrati u skladu sa ovim zakonom.

Ministarstvo će redovno obavještavati Evropsku komisiju o zemljama za koje je utvrđeno da su evropske sigurne treće zemlje.

IV. POSTUPAK ZA ODOBRAVANJE MEĐUNARODNE ZAŠTITE

Izražavanje namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Član 34

Državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva može izraziti namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu prilikom granične kontrole na graničnom prelazu.

Namjera za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu je usmeno ili pisano izražena volja državljanina treće zemlje ili lica bez državljanstva da podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori.

Ako se državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva već nalazi na teritoriji Crne Gore, namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu izražava u organizacionoj jedinici organa uprave nadležnog za poslove policije (u daljem tekstu: policija) u mjestu gdje se zatekne ili u Centru za prihvrat.

Prilikom izražavanja namjere u skladu sa st. 1 i 3 ovog člana, policijski službenici ili službenici Centra za prihvrat dužni su da prikupе podatke o identitetu stranca koji je izrazio namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, pravcu putovanja od zemlje porijekla do Crne Gore, kao i ličnim svojstvima i okolnostima iz člana 20 ovog zakona, radi procjene da li je potrebno obezbijediti posebne proceduralne garancije.

Radi utvrđivanja identiteta stranca koji izražava namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, od stranca se uzimaju otisci svih prstiju i fotografija.

Stranac koji izražava namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu dužan je da omogući uzimanje podataka iz stava 5 ovog člana.

U slučaju da od stranca koji izražava namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu privremeno nije moguće uzeti otiske prstiju zbog medicinskih ili drugih razloga koje on nije namjerno prouzrokovao, stranac je dužan da omogući uzimanje otisaka prstiju odmah po prestanku tih razloga.

Policijski službenik, odnosno službenik Centra za prihvrat, pred kojim je izražena namjera iz st. 1 i 3 ovog člana unosi podatke iz stava 5 ovog člana u evidenciju koju vodi i upućuje stranca koji je izrazio namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu da se, u roku od tri dana, javi Ministarstvu radi podnošenja tog zahtjeva.

Podatke o strancima koji su izrazili namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu policija dostavlja Ministarstvu.

Smatraće se da stranac koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, a ne da podatke u skladu sa stavom 7 ovog člana, odnosno bez opravdanog razloga ne javi se Ministarstvu u skladu sa stavom 8 ovog člana, nezakonito boravi u Crnoj Gori.

Blži način uzimanja podataka iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Zahtjev za međunarodnu zaštitu

Član 35

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu dužan je da podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu Ministarstvu, u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od 15 dana od izražene namjere.

Zahtjev za međunarodnu zaštitu neposredno se podnosi Ministarstvu na propisanom obrascu, odnosno usmeno na zapisnik, čime započinje postupak za odobravanje međunarodne zaštite.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, strancu koji traži međunarodnu zaštitu koji je smješten u zdravstvenoj ustanovi omogućiće se podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu u zdravstvenoj ustanovi u kojoj se nalazi.

Na osnovu otisaka prstiju iz člana 34 stav 5 ovog zakona, Ministarstvo provjerava da li se ti otisci nalaze u bazi podataka države odgovorne za odlučivanje o zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Sadržaj i obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Postupanje na granici ili u tranzitnom prostoru

Član 36

Stranac koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu na graničnom prelazu, odnosno u tranzitnom prostoru vazdušne i morske luke, a ne ispunjava uslove za zakoniti ulazak u Crnu Goru, odnosno dolazi iz sigurne zemlje porijekla, sigurne treće zemlje, kao i u slučaju podnošenja naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, može da bude zadržan na graničnom prelazu ili u tranzitnom prostoru vazdušne i morske luke, gdje će mu se omogućiti podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Postupak po zahtjevu na granici ili u tranzitnom prostoru

Član 37

U slučaju iz člana 36 ovog zakona, postupak po zahtjevu za međunarodnu zaštitu sprovede se na graničnom prelazu ili u tranzitnom prostoru, ako stranac koji traži međunarodnu zaštitu ne ispunjava uslove iz čl. 3 i 4 ovog zakona ili iznese samo podatke koji nijesu od uticaja na utvrđivanje uslova za odobravanje međunarodne zaštite, odnosno ako se njegov zahtjev može odbiti u skladu sa članom 47 ovog zakona.

Postupak iz stava 1 ovog člana, sprovodi se u skladu sa čl. 42 do 53 ovog zakona, a ako se radi o naknadnom zahtjevu za međunarodnu zaštitu, postupak se sprovodi u skladu sa članom 49 ovog zakona.

U slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana, odluka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu ili naknadnom zahtjevu za međunarodnu zaštitu donosi se što prije, a najkasnije u roku od 28 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ukoliko se odluka iz stava 3 ovog člana ne donese u roku od 28 dana od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ili naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, strancu koji traži međunarodnu zaštitu će se dozvoliti ulazak u Crnu Goru radi sprovođenja postupka odobravanja međunarodne zaštite, o čemu Ministarstvo donosi odluku.

Strancu će se dozvoliti ulazak u Crnu Goru i u slučaju kad se u toku postupka iz stava 1 ovog člana, procijeni da ima uslova za odobravanje međunarodne zaštite.

Protiv odluke iz stava 3 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu Crne Gore (u daljem tekstu: Upravni sud), u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Postupak pred Upravnim sudom je hitan.

Uslovi prihvata na granici ili u tranzitnom prostoru

Član 38

Strancu iz člana 36 ovog zakona obezbjeđuje se hrana, odjeća, zdravstvena zaštita i pravni savjeti u vezi postupka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Nevladinim organizacijama registrovanim za pružanje pravne pomoći strancima koji traže međunarodnu zaštitu i organizacijama koje se bave zaštitom prava izbjeglica, odnosno azilanata, obezbjeđuje se pristup strancu koji traži međunarodnu zaštitu na graničnom prelazu, odnosno u tranzitnom prostoru vazdušne i morske luke.

Organizacijama iz stava 2 ovog člana može se privremeno ograničiti pristup strancu koji traži međunarodnu zaštitu kad je to neophodno radi zaštite nacionalne bezbjednosti i javnog poretka Crne Gore.

Maloljetnici

Član 39

Namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu maloljetnika izražava, odnosno zahtjev za međunarodnu zaštitu podnosi njegov zakonski zastupnik.

Maloljetnik stariji od 16 godina koji je u braku može samostalno da izrazi namjeru i podnese zahtjev iz stava 1 ovog člana.

U postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu iz stava 1 ovog člana učestvuje maloljetnik i njegov zakonski zastupnik.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, maloljetnik može da učestvuje u postupku za odobravanje međunarodne zaštite bez zakonskog zastupnika ako se procijeni da je to u njegovom najboljem interesu, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita prava djece.

Maloljetnici bez pratnje

Član 40

Maloljetniku bez pratnje, koji izražava namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, centar za socijalni rad postavlja staratelja obučenog za rad sa maloljetnicima koji traže međunarodnu zaštitu i čiji interesi nijesu suprotni interesima tog maloljetnika.

Maloljetnik bez pratnje mora biti odmah obaviješten o postavljenju staratelja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku neće se postaviti staratelj.

Zahtjev za međunarodnu zaštitu maloljetnik bez pratnje podnosi lično, u prisustvu staratelja.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, zahtjev za međunarodnu zaštitu, u ime maloljetnika bez pratnje, može podnijeti njegov staratelj, ako se u postupku povratka, odnosno prisilnog udaljenja u zemlju porijekla ocijeni da mu je potrebna međunarodna zaštita s obzirom na njegova lična svojstva i okolnosti.

Postupak po zahtjevu za međunarodnu zaštitu maloljetnika bez pratnje vodi ovlašćeno službeno lice koje vodi upravni postupak i donosi upravni akt (u daljem tekstu: ovlašćeno službeno lice) obučeno za rad sa maloljetnicima koji traže međunarodnu zaštitu.

Staratelj je dužan da blagovremeno pripremi maloljetnika bez pratnje za saslušanje i da mu pruži informacije o značenju i posljedicama saslušanja.

Maloljetnik bez pratnje dužan je da lično učestvuje na saslušanju, u prisustvu staratelja.

Odluka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu maloljetnika bez pratnje donosi se hitno, a po ubrzanom postupku može se donijeti samo u slučajevima iz člana 49 stav 4 i člana 51 stav 1 tač. 7 i 8 ovog zakona.

Maloljetnik bez pratnje ne može biti zadržan na graničnom prelazu ili u tranzitnom prostoru, u skladu sa članom 36 ovog zakona.

Procjena uzrasta maloljetnika

Član 41

U slučaju da u postupku za odobravanje međunarodne zaštite postoji sumnja u pogledu uzrasta maloljetnika, pristupiće se

postupku procjene uzrasta.

Procjena uzrasta maloljetnika sprovodi se na osnovu dostupnih podataka o maloljetniku, stručnog mišljenja službenika Centra za prihvata uključenih u rad sa maloljetnikom, kao i mišljenja staratelja maloljetnika.

Ako se na osnovu dostupnih podataka i mišljenja iz stava 2 ovog člana, ne može utvrditi uzrast maloljetnika, sprovede se medicinsko ispitivanje, uz prethodnu pisanu saglasnost maloljetnika i staratelja.

Medicinsko ispitivanje sprovodi se medicinskim pregledom, rentgenom zuba i/ili šake, uz poštovanje dostojanstva maloljetnika.

Maloljetnik i njegov staratelj moraju biti, na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumiju i na kojem mogu komunicirati, obaviješteni o načinu medicinskog ispitivanja i njegovim mogućim posljedicama po zdravlje, mogućim posljedicama rezultata tog ispitivanja na odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, kao i posljedicama uskraćivanja saglasnosti iz stava 3 ovog člana.

U toku medicinskog ispitivanja maloljetniku će se, ako je to potrebno, obezbijediti prevodilac za jezik za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije i na kojem može komunicirati.

Troškove medicinskog ispitivanja snosi Ministarstvo.

U slučaju neopravdanog uskraćivanja saglasnosti iz stava 3 ovog člana, maloljetnik će se smatrati punoljetnim strancem koji traži međunarodnu zaštitu.

Zahtjev za međunarodnu zaštitu ne može biti odbijen samo na osnovu činjenice da nije data saglasnost za sprovođenje medicinskog ispitivanja u skladu sa stavom 3 ovog člana.

Ako nakon nalaza i mišljenja o sprovedenom medicinskom ispitivanju i dalje postoji sumnja u pogledu uzrasta maloljetnika, primijenice se institut blagodet sumnje, u skladu sa članom 43 ovog zakona.

Saslušanje

Član 42

Po zahtjevu za međunarodnu zaštitu Ministarstvo će, u što kraćem roku, sprovesti ispitni postupak i omogućiti strancu koji traži međunarodnu zaštitu da se prilikom saslušanja izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su bitne za postupak odobravanja međunarodne zaštite.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu je dužan da lično prisustvuje i učestvuje na saslušanju bez obzira da li ima zakonskog zastupnika, staratelja i/ili punomoćnika.

Saslušanje stranca koji traži međunarodnu zaštitu koji ima punomoćnika može se sprovesti i u odsustvu punomoćnika.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu dužan je da za vrijeme saslušanja iznese vjerodostojne i uvjerljive činjenice i razloge na kojima zasniva svoj zahtjev za međunarodnu zaštitu i da priloži sve dokaze kojima raspolaže ili je u mogućnosti da ih pribavi, a kojima potkrepljuje svoj zahtjev za međunarodnu zaštitu, kao i da istinito odgovara na sva pitanja koja su mu postavljena.

Ako stranac koji traži međunarodnu zaštitu to zahtjeva, Ministarstvo će, ako je to moguće i opravdano, obezbijediti da postupak po zahtjevu za međunarodnu zaštitu vodi ovlašćeno službeno lice istog pola kao i podnosilac zahtjeva.

Radi utvrđivanja činjeničnog stanja, stranac koji traži međunarodnu zaštitu može se saslušati više puta.

Saslušanje se ne mora sprovesti ako:

1) se na osnovu dokaza koje je podnio stranac koji traži međunarodnu zaštitu može donijeti odluka kojom se odobrava međunarodna zaštita;

2) stranac koji traži međunarodnu zaštitu nije sposoban ili nije u mogućnosti da učestvuje na saslušanju zbog ličnih svojstava i okolnosti na koje sam ne može uticati;

3) naknadni zahtjev nije dopušten u skladu sa članom 49 ovog zakona.

U slučaju iz stava 7 tačka 2 ovog člana strancu koji traži međunarodnu zaštitu ili članu njegove porodice omogućice se podnošenje dokaza i davanje izjava relevantnih za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Blagodet sumnje

Član 43

Izjava stranca koji traži međunarodnu zaštitu smatraće se vjerodostojnom u dijelu u kojem određena činjenica ili okolnost nije potkrijepljena dokazima, ako je:

1) utvrđena vjerodostojnost njegove izjave u pogledu opštih i specifičnih informacija o zemlji porijekla i mjestu iz kojeg tvrdi da dolazi;

2) uložio istinski napor da potkrijepi dokazima svoj zahtjev za međunarodnu zaštitu;

3) podnio dokaze kojima raspolaže, a za ostale kojima ne raspolaže dao zadovoljavajuće objašnjenje;

4) utvrđeno da je njegova izjava dosljedna i uvjerljiva i da nije u suprotnosti sa dostupnim opštim i specifičnim informacijama koje su relevantne za rješavanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu; i

5) zatražio međunarodnu zaštitu u što kraćem roku, odnosno iznio opravdane razloge zašto nije zatražio međunarodnu zaštitu u što kraćem roku.

Prikupljanje, razmatranje i procjena činjenica i okolnosti

Član 44

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu dužan je da saraduje sa Ministarstvom, priloži svu dokumentaciju kojom raspolaže i iznese tačne i istinite podatke koji se odnose na identitet, uzrast, državljanstvo, porodicu, zemlje prethodnog boravišta, prethodne zahtjeve za međunarodnu zaštitu, pravce putovanja, isprave na osnovu kojih se može utvrditi identitet i razloge traženja međunarodne zaštite.

Prilikom odlučivanja o osnovanosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu Ministarstvo će prikupiti i razmotriti sve relevantne

činjenice i okolnosti, a naročito:

- 1) izjave i dokaze koje je stranac koji traži međunarodnu zaštitu dao, u skladu sa stavom 1 ovog člana, a naročito informacije o tome da li je bio ili može biti izložen progonu ili riziku trpljenja ozbiljne nepravde;
- 2) aktuelne činjenice o zemlji porijekla i, po potrebi, o zemljama kroz koje je putovao, o zakonima i propisima tih zemalja i načinu na koji se oni primjenjuju, na osnovu izvještaja i drugih dokumenata Visokog komesarijata i Evropske kancelarije za podršku azilu (EASO) i drugih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava;
- 3) da li su lična svojstva i okolnosti stranca koji traži međunarodnu zaštitu, a naročito pol i uzrast, kao i pobžaj u društvu, uzrok radnji ili djela progona ili trpljenja ozbiljne nepravde kojima je bio ili može biti izložen;
- 4) o aktivnostima stranca koji traži međunarodnu zaštitu, nakon napuštanja zemlje porijekla, koje su usmjerene na stvaranje uslova neophodnih za odobravanje međunarodne zaštite, pri čemu će se procijeniti da li te aktivnosti mogu izložiti stranca progonu ili riziku trpljenja ozbiljne nepravde ako se vrati u tu zemlju;
- 5) da li stranac koji traži međunarodnu zaštitu može dobiti zaštitu zemlje čije bi državljanstvo mogao dokazati;
- 6) da li je stranac koji traži međunarodnu zaštitu tu zaštitu zatražio u razumnom vremenu od dolaska u Crnu Goru, i ako nije da li je za to iznio opravdane razloge.

Kad se utvrdi da je stranac koji traži međunarodnu zaštitu bio izložen progonu ili riziku trpljenja ozbiljne nepravde, odnosno prijetnjama takvim progonom ili nepravdom smatraće se da postoji osnovan strah od progona ili trpljenja ozbiljne nepravde, osim ako postoje opravdani razlozi za vjerovanje da se takav progon ili ozbiljna nepravda neće ponoviti.

Prikupljanje i razmjena ličnih i drugih podataka

Član 45

Radi sprovođenja postupka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu Ministarstvo prikuplja lične i druge podatke od stranca koji je podnio taj zahtjev.

Podaci iz stava 1 ovog člana mogu se prikupljati i od državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i pravnih i fizičkih lica u Crnoj Gori, ako je to:

- 1) u interesu stranca koji traži međunarodnu zaštitu;
- 2) zakonom ili drugim propisom dozvoljeno, ili
- 3) potrebno radi provjere podataka o strancu koji traži međunarodnu zaštitu.

Organi i lica iz stava 2 ovog člana, koji raspoložu podacima koji se odnose na stranca koji traži međunarodnu zaštitu, dužni su da, na zahtjev Ministarstva, daju podatke iz stava 1 ovog člana, u roku od 15 dana.

Ministarstvo neće prikupljati podatke o strancu koji traži međunarodnu zaštitu od zemlje njegovog porijekla, ako bi prikupljanje takvih podataka moglo predstavljati opasnost i/ili ugroziti fizički integritet stranca i članova njegove porodice koji su zajedno sa njim podnijeli zahtjev za međunarodnu zaštitu, odnosno slobodu i bezbjednost članova porodice koji žive u zemlji porijekla.

Lični i drugi podaci prikupljeni u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, a naročito činjenica da je zahtjev za međunarodnu zaštitu podniet, predstavljaju povjerljive podatke i ne smiju se dostaviti:

- 1) zemlji porijekla stranca koji traži međunarodnu zaštitu, azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom;
- 2) državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i pravnim i fizičkim licima u Crnoj Gori koji ne učestvuju u postupku za odobravanje međunarodne zaštite.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, podaci o imenu i prezimenu, datumu rođenja, polu, državljanstvu, članovima porodice, ispravama koje je izdala zemlja porijekla, zadnjoj adresi u zemlji porijekla, otisci prstiju i fotografije mogu se dostaviti:

- 1) zemlji porijekla ili trećoj zemlji za državljanina treće zemlje ili lice bez državljanstva čiji je zahtjev za međunarodnu zaštitu odbijen pravosnažnom odlukom, pod uslovom da ga ta zemlja prihvati;
- 2) organima treće zemlje koja je potvrdila i primjenjuje Konvenciju o statusu izbjeglica iz 1951. godine.

Prikupljanje i korišćenje podataka iz stava 1 ovog člana, sprovodi se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast zaštite podataka o ličnosti.

Podaci o strancu koji traži međunarodnu zaštitu mogu se razmjenjivati sa državama članicama Evropske unije, radi primjene Regulative (EU) br. 604/2013 i Regulative (EU) br. 603/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. godine o uspostavljanju sistema Eurodac za upoređivanje otisaka prstiju za djelotvornu primjenu Regulative (EU) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterijuma i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva i o zahtjevima za upoređivanje sa podacima iz sistema Eurodac od strane organa za sprovođenje zakona država članica i Eurocola u svrhu sprovođenja zakona, kao i o izmjeni Regulative (EU) br. 1077/2011 o osnivanju Evropske agencije za operativno upravljanje velikim informacionim sistemima u oblasti slobode, bezbjednosti i pravde (u daljem tekstu: Regulativa (EU) br. 603/2013).

Obustava postupka

Član 46

Postupak za odobravanje međunarodne zaštite obustavlja se ako stranac koji traži međunarodnu zaštitu:

- 1) odustane od zahtjeva za međunarodnu zaštitu;
- 2) izbjegava prijem poziva na saslušanje;
- 3) ne odazove se pozivu na saslušanje, a svoj izostanak ne opravda u roku od 15 dana od zakazanog saslušanja;
- 4) napusti boravište duže od tri dana, a da o tome ne obavijesti Centar za prihvati ili za to ne pribavi saglasnost Centra za prihvati, odnosno Ministarstva, osim u slučajevima prouzrokovanim višom silom.

Odluku o obustavi postupka iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.

U slučaju iz stava 1 tač. 3 i 4 ovog člana, Ministarstvo će odbiti zahtjev za međunarodnu zaštitu stranca ako na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti može da ocjeni da nijesu ispunjeni uslovi za odobravanje međunarodne zaštite.

U slučaju da državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu

nakon pravosnažnosti odluke o obustavi ranije pokrenutog postupka po njegovom zahtjevu, to lice nije dužno da podnosi novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, a postupak koji je obustavljen nastaviće se.

Protiv odluke o obustavi postupka može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Odbijanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Član 47

Zahtjev za međunarodnu zaštitu biće odbijen ako:

- 1) je strancu koji traži međunarodnu zaštitu odobrena međunarodna zaštita u državi članici Evropske unije;
- 2) je strancu koji traži međunarodnu zaštitu odobrena međunarodna zaštita u trećoj zemlji čija prava i dalje uživa, koja primjenjuje načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja (non refoulement), a ta zemlja će ga ponovo prihvatiti;
- 3) postoji mogućnost da strancu koji traži međunarodnu zaštitu, tu zaštitu odobri sigurna treća zemlja, u smislu člana 32 ovog zakona;
- 4) postoji mogućnost da strancu koji traži međunarodnu zaštitu, tu zaštitu odobri evropska sigurna treća zemlja, u smislu člana 33 ovog zakona;
- 5) je za odlučivanje po zahtjevu stranca za međunarodnu zaštitu utvrđena država odgovorna za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu;
- 6) je stranac koji traži međunarodnu zaštitu državljanin države članice Evropske unije.

Protiv odluke o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Odlučivanje o osnovanosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Član 48

O osnovanosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu Ministarstvo donosi odluku kojom:

- 1) odobrava azil ako stranac koji traži međunarodnu zaštitu ispunjava uslove za odobravanje azila u skladu sa ovim zakonom;
- 2) odobrava supsidijarnu zaštitu, ako stranac koji traži međunarodnu zaštitu ispunjava uslove za odobravanje supsidijarne zaštite u skladu sa ovim zakonom;
- 3) odbija zahtjev za međunarodnu zaštitu, ako stranac koji traži međunarodnu zaštitu ne ispunjava uslove za odobravanje azila, odnosno supsidijarne zaštite u skladu sa ovim zakonom;
- 4) odbija zahtjev za međunarodnu zaštitu ako su ispunjeni uslovi za isključenje u smislu čl. 29, 30 i 94 ovog zakona;
- 5) odobrava ili odbija zahtjev za međunarodnu zaštitu u ubrzanom postupku u slučajevima iz člana 51 ovog zakona.

Zahtjevi za međunarodnu zaštitu povodom kojih se na osnovu dostupnih dokaza može donijeti odluka kojom se odobrava međunarodna zaštita, mogu se riješiti prioritarno.

Protiv odluke iz stava 1 tač. 2 do 5 ovog člana, može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Odlučivanje o naknadnom zahtjevu za međunarodnu zaštitu

Član 49

Naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu može podnijeti državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva, u roku od dvije godine od pravosnažnosti odluke kojom je raniji:

- 1) zahtjev odbijen u skladu sa članom 48 stav 1 tač. 3, 4 i 5 ovog zakona, ili
- 2) postupak obustavljen u skladu sa članom 46 stav 1 ovog zakona.

Naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu podnosi se Ministarstvu neposredno u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.

O dopuštenosti naknadnog zahtjeva iz stava 1 ovog člana Ministarstvo donosi odluku, najkasnije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.

Naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu je dopušten ako sadrži činjenice i dokaze koji su nastali nakon pravosnažnosti odluke po ranijem zahtjevu ili činjenice i dokaze koje stranac koji traži međunarodnu zaštitu iz opravdanih razloga nije iznio u ranijem postupku, a te činjenice i dokazi su od značaja za utvrđivanje ispunjenosti uslova za odobravanje međunarodne zaštite.

Dopuštenost naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu procjenjuje se na osnovu činjenica i dokaza sadržanih u tom zahtjevu, a u vezi sa već iznijetim činjenicama i dokazima u ranijem postupku, bez saslušanja stranca koji traži međunarodnu zaštitu.

Kad se utvrdi da je naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu dopušten, ponovo će se odlučivati o osnovanosti zahtjeva.

Ukoliko se procijeni da naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu nije dopušten, taj zahtjev će biti odbijen.

Naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu stranca u transferu Ministarstvo će odbiti kao nedopušten.

Rokovi za odlučivanje

Član 50

Ministarstvo će donijeti odluku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, odnosno od dana donošenja odluke o dopuštenosti naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

U slučaju kad je primjenom Regulative (EU) br. 604/2013 Crna Gora određena kao država odgovorna za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, rok iz stava 1 ovog člana računa se od dana kad je ta nadležnost utvrđena, odnosno od dana preuzimanja stranca koji traži međunarodnu zaštitu.

Rok iz st. 1 i 2 ovog člana može se produžiti za još devet mjeseci, ako:

1) zahtjev za međunarodnu zaštitu podrazumijeva utvrđivanje složenog činjenog stanja, odnosno razjašnjenja složenih pravnih pitanja;

2) veliki broj državljana treće zemlje ili lica bez državljanstva istovremeno zatraži međunarodnu zaštitu;

3) stranac koji traži međunarodnu zaštitu ne postupuje u skladu sa obavezama iz člana 59 ovog zakona.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, rok se može produžiti za još tri mjeseca u cilju potpunog razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Kad je opravdano očekivati da se odluka ne može donijeti u roku iz stava 1 ovog člana, stranac koji traži međunarodnu zaštitu o tome će biti obaviješten pisanim putem i na njegov zahtjev će mu se dati obavještenje o razlozima zbog kojih nije moguće odlučiti u tom roku i o roku u kojem može očekivati odluku.

Kad je opravdano očekivati da odluka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu neće biti donijeta u rokovima iz st. 2, 3 i 4 ovog člana, zbog privremeno nesigurnog stanja u zemlji porijekla, Ministarstvo će:

1) provjeravati stanje u zemlji porijekla svakih šest mjeseci; i

2) obavijestiti u razumnom roku stranca koji traži međunarodnu zaštitu i Evropsku komisiju o razlozima nedonošenja odluke.

Odluka iz stava 1 ovog člana, donijet će se najkasnije u roku od 21 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Ubrzani postupak

Član 51

Odluku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu Ministarstvo će donijeti u ubrzanom postupku u roku od dva mjeseca od dana podnošenja tog zahtjeva, ako se u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrdi da:

1) je stranac koji traži međunarodnu zaštitu iznio samo one podatke koji nijesu od uticaja na utvrđivanje uslova za odobravanje međunarodne zaštite;

2) je stranac koji traži međunarodnu zaštitu dao lažne podatke ili dao na uvid, odnosno priložio nevjerodostojna dokumenta ili nije dao relevantne podatke ili je prikrio dokumenta, koji bi mogli uticati na negativan ishod postupka po njega, čime je doveo ili mogao da dovede u zabludu ovlašćeno službeno lice;

3) je stranac koji traži međunarodnu zaštitu uništio isprave za utvrđivanje identiteta, odnosno državljanstva, a postoji vjerovatnoća da je to uradio sa namjerom da da lažne podatke o identitetu, odnosno državljanstvu;

4) je stranac koji traži međunarodnu zaštitu dao nedosljedne, kontradiktorne, očigledno netačne ili neuvjerljive izjave suprotne provjerenim podacima o zemlji porijekla, koje čine njegov zahtjev za međunarodnu zaštitu neuvjerljivim;

5) stranac koji traži međunarodnu zaštitu već duže boravi u Crnoj Gori i bez opravdanog razloga ranije nije izrazio namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu;

6) je stranac koji traži međunarodnu zaštitu podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu sa očiglednom namjerom da odloži ili spriječi izvršenje odluke koja bi imala za posljedicu njegovo udaljenje iz Crne Gore;

7) stranac koji traži međunarodnu zaštitu predstavlja opasnost za nacionalnu bezbjednost ili javni poredak Crne Gore; ili

8) stranac koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu dolazi iz sigurne zemlje porijekla.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu će biti obaviješten da se o njegovom zahtjevu za međunarodnu zaštitu odlučuje u ubrzanom postupku.

Kad se odluka ne može donijeti u roku iz stava 1 ovog člana, po zahtjevu za međunarodnu zaštitu će se odlučivati u rokovima iz člana 50 ovog zakona.

Kad je primjenom Regulative (EU) br. 604/2013 Crna Gora određena kao država odgovorna za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, rokovi iz stava 1 ovog člana, računaju se od dana kad je ta nadležnost utvrđena.

Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Dostavljanje

Član 52

Odluka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu dostavlja se lično strancu koji traži međunarodnu zaštitu ili njegovom staratelju ili zakonskom zastupniku.

U slučaju da Ministarstvu nije poznato gdje se stranac koji traži međunarodnu zaštitu nalazi, a nema zakonskog zastupnika ili staratelja, dostavljanje će se izvršiti oglašavanjem pismena na oglasnoj tabli Ministarstva.

Dostavljanje se smatra izvršenim protekom tri dana od dana oglašavanja pismena na oglasnoj tabli Ministarstva.

Povratak

Član 53

U slučaju da je strancu pravosnažnom odlukom odbijen zahtjev za međunarodnu zaštitu, odnosno naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu ili je postupak po njegovom zahtjevu obustavljen, ili je donijeta odluka o prestanku azila, odnosno supsidijarne zaštite, smatra se da nezakonito boravi u Crnoj Gori i prema njemu će se preduzeti mjere za povratak, u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca, pri čemu će se prednost dati dobrovoljnom povratku.

V. PRESTANAK I PONIŠTENJE MEĐUNARODNE ZAŠTITE

Prestanak međunarodne zaštite

Član 54

Azil će prestati ako:

- 1) azilant dobrovoljno prihvati zaštitu zemlje svog državljanstva;
- 2) azilant stekne državljanstvo zemlje čiju zaštitu može uživati;
- 3) se azilant dobrovoljno vrati i nastani u zemlji koju je napustio ili izvan koje je boravio zbog straha od progona;
- 4) prestanu okolnosti u zemlji porijekla azilanta na osnovu kojih je odobrena međunarodna zaštita; ili
- 5) azilant dobrovoljno ponovo stekne državljanstvo zemlje porijekla koje je prethodno izgubio.

Supsidijarna zaštita će prestati ako okolnosti na osnovu kojih je odobrena supsidijarna zaštita prestanu ili se promijene do te mjere da dalja zaštita više nije potrebna.

Kad Ministarstvo utvrdi da je došlo do trajnog prestanka ili trajne i značajne promjene okolnosti iz stava 1 tačka 4 i stava 2 ovog člana, o tome će obavijestiti azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom i omogućiti mu da se povodom toga izjasni usmeno na zapisnik.

O prestanku azila, odnosno supsidijarne zaštite u slučajevima iz st. 1 i 2 ovog člana, odluku donosi Ministarstvo.

Protiv odluke iz stava 4 ovog člana, može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Prestanak međunarodne zaštite po sili zakona

Član 55

Azil i supsidijarna zaštita prestaju po sili zakona:

- 1) kad se azilantu ili strancu pod supsidijarnom zaštitom odobri stalni boravak u Crnoj Gori ili stekne crnogorsko državljanstvo;
- 2) smrću azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Odluku o prestanku azila i supsidijarne zaštite iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.

Poništenje međunarodne zaštite

Član 56

Azil ili supsidijarna zaštita prestaju poništenjem odluke o odobravanju azila, odnosno supsidijarne zaštite, ako:

- 1) se naknadno utvrdi postojanje razloga za isključenje iz čl. 29 ili 30 ovog zakona;
- 2) se utvrdi da je strancu međunarodna zaštita odobrena na osnovu netačnih činjenica koje je dao ili zbog prikrivanja činjenica bitnih za odlučivanje; ili
- 3) ako lice kome je odobrena međunarodna zaštita predstavlja opasnost za nacionalnu bezbjednost i javni poredak Crne Gore, utvrđenu pravosnažnom odlukom nadležnog organa.

U slučaju utvrđivanja okolnosti iz stava 1 ovog člana, azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom će o tome biti obaviješten i omogućiće mu se da se o navedenim okolnostima izjasni usmeno na zapisnik.

Odluku o poništenju odluke iz stava 1 ovog člana, donosi Ministarstvo.

Protiv odluke iz stava 3 ovog člana, može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Povratak

Član 57

Kad Ministarstvo donese odluku iz člana 56 stav 3 ovog zakona, a na zahtjev stranca ne odloži izvršenje te odluke, smatra se da stranac nezakonito boravi u Crnoj Gori i prema njemu će se preduzeti mjere za povratak, u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca.

VI. PRAVA I OBAVEZE

1. Prava i obaveze stranca koji traži međunarodnu zaštitu

Prava

Član 58

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu ima pravo na:

- 1) boravak u Crnoj Gori;
- 2) slobodu kretanja u Crnoj Gori;
- 3) prihvata;
- 4) zdravstvenu zaštitu;
- 5) osnovno i srednje obrazovanje;
- 6) informacije neophodne za boravak i pravne savjete u vezi postupka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu i besplatne pravne pomoći;
- 7) besplatnu pravnu pomoć;
- 8) rad;
- 9) isprave u skladu sa ovim zakonom;
- 10) jedinstvo porodice.

U ostvarivanju prava iz stava 1 ovog člana, vodiće se računa o potrebama stranca koji traži međunarodnu zaštitu, a kome su potrebne posebne proceduralne garancije.

Prava iz stava 1 ovog člana ne ostvaruje stranac koji traži međunarodnu zaštitu, koji je zadržan na graničnom prelazu ili u tranzitnom prostoru, u skladu sa članom 36 ovog zakona.

Obaveze

Član 59

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu dužan je da:

- 1) poštuje Ustav, zakone i druge propise Crne Gore;
- 2) saraduje sa državnim organima Crne Gore i postupa po njihovim nalogima i uputstvima;
- 3) da podatke neophodne za utvrđivanje identiteta i omogući uzimanje fotografije i otisaka prstiju, kao i druge provjere u cilju utvrđivanja identiteta;
- 4) se podvrgne zdravstvenom pregledu;
- 5) poštuje pravila boravka i kućni red u Centru za prihvata;
- 6) podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu u propisanom roku;
- 7) se odazove na poziv Ministarstva na saslušanje i saraduje u postupku za odobravanje međunarodne zaštite;
- 8) ostane na teritoriji Crne Gore za vrijeme trajanja postupka za odobravanje međunarodne zaštite;
- 9) javi promjenu adrese Ministarstvu, u roku od tri dana od dana promjene;
- 10) se pridržava naloga i mjera Ministarstva o ograničenju slobode kretanja.

Vrijeme ostvarivanja prava i obaveza

Član 60

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu može ostvarivati prava i obaveze u skladu sa ovim zakonom do pravosnažnosti odluke kojom se odlučuje o njegovom zahtjevu.

Stranac u transferu ima prava i obaveze u skladu sa ovim zakonom do okončanja postupka predaje državi odgovornoj za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Pravo na boravak

Član 61

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu ima pravo na boravak u Crnoj Gori od dana izražene namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu do pravosnažnosti odluke kojom je njegov zahtjev odbijen.

Kad stranac koji traži međunarodnu zaštitu podnese naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu, a taj zahtjev bude odbijen kao nedopušten, u skladu sa članom 49 stav 7 ovog zakona, ima pravo na boravak do uručenja odluke o odbijanju naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Ako stranac, čiji je naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu odbijen u skladu sa stavom 2 ovog člana, podnese novi naknadni zahtjev, nema pravo na boravak u Crnoj Gori.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu, koji se nalazi u postupku predaje, odnosno izručenja u skladu sa članom 12 st. 1, 3 i 4 ovog zakona, nema pravo na boravak u Crnoj Gori.

Članovi porodice stranca koji traži međunarodnu zaštitu, koji su došli zajedno sa njim, imaju pravo na boravak u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Stranac u transferu ima pravo na boravak u Crnoj Gori do okončanja postupka predaje državi odgovornoj za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Sloboda kretanja

Član 62

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu i stranac u transferu ima slobodu kretanja u Crnoj Gori, što podrazumijeva i izbor mjesta boravka, uz obavezu da Ministarstvo obavijesti o mjestu i adresi boravka, u roku od tri dana od izbora, odnosno promjene mjesta i adrese boravka.

Strancu koji traži međunarodnu zaštitu može se ograničiti sloboda kretanja, ako se na osnovu činjenica i okolnosti konkretnog slučaja procijeni da je to potrebno radi:

- 1) utvrđivanja činjenica i okolnosti na kojima zasniva zahtjev za međunarodnu zaštitu, a koje se ne mogu utvrditi bez ograničenja kretanja, naročito ako se ocijeni da postoji rizik od bjekstva s obzirom na ranije pokušaje samovoljnog napuštanja Crne Gore, ranije odbijanje provjere i utvrđivanja identiteta, prikrivanje ili pružanje lažnih podataka o identitetu, odnosno državljanstvu, grubo kršenje pravila boravka i kućnog reda u Centru za prihvat, kao i rezultate sistema Eurodac za upoređivanje otisaka prstiju primjenom Regulative (EU) br. 603/2013;
- 2) utvrđivanja i provjere identiteta ili državljanstva;
- 3) zaštite nacionalne bezbjednosti i javnog poretka Crne Gore;
- 4) sprječavanja zloupotrebe postupka kad postoji osnovana sumnja da je namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu izrazio u toku postupka u cilju onemogućavanja prisilnog udaljenja.

Strancu u transferu će se ograničiti sloboda kretanja u svrhu sprovođenja transfera u drugu državu odgovornu za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, ako se ocijeni da postoji rizik od bjekstva, naročito uzimajući u obzir njegovo protivljenje transferu, kao i okolnosti iz stava 2 tačka 1 ovog člana.

Mjere za ograničenje slobode kretanja

Član 63

Radi ograničenja slobode kretanja, u slučajevima iz člana 62 st. 2 i 3 ovog zakona, strancu koji traži međunarodnu zaštitu ili strancu u transferu mogu se izreći sljedeće mjere:

- 1) zabrana kretanja van Centra za prihvata;
- 2) zabrana kretanja van određenog područja;
- 3) zabrana napuštanja smještaja na adresi koju je prijavio;
- 4) obavezni smještaj u Centru za prihvata;
- 5) privremeno oduzimanje putnih isprava i drugih dokumenata;
- 6) smještaj u Prihvatilište za strance.

U slučaju oduzimanja isprave, odnosno dokumenta iz stava 1 tačka 5 ovog člana, ta isprava, odnosno dokument zadržava se za vrijeme dok postoje razlozi za zadržavanje, o čemu se izdaje potvrda.

Mjera smještaj u Prihvatilište za strance može se izreći ako se procjenom ličnosti stranca koji traži međunarodnu zaštitu ili stranca u transferu utvrdi da se drugim mjerama iz stava 1 tač. 1 do 5 ovog člana, ne može ostvariti svrha ograničenja slobode kretanja.

Stranac koji se nalazi u Prihvatilištu za strance, a izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, odnosno podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, ne može napustiti Prihvatilište za strance do okončanja postupka po njegovom zahtjevu.

Mjera smještaj u Prihvatilište za strance može se izreći strancu kome su obezbijeđene posebne proceduralne garancije, izuzetno kad to omogućavaju njegova lična svojstva i okolnosti, odnosno potrebe, naročito zdravstveno stanje.

Mjere iz stava 1 ovog člana koje se izriču strancu koji traži međunarodnu zaštitu mogu trajati dok postoje razlozi iz člana 62 st. 2 i 3 ovog zakona, a najduže tri mjeseca.

Izuzetno od stava 6 ovog člana, mjere iz stava 1 ovog člana mogu se produžiti za još tri mjeseca, kad za to postoje opravdani razlozi.

Mjera smještaj u Prihvatilište za strance maloljetniku bez pratnje može se izreći u trajanju najduže do 30 dana.

Maloljetnik bez pratnje kome je izrečena mjera smještaj u Prihvatilište za strance, mora se smjestiti odvojeno od punoljetnih lica.

Mjere iz stava 1 ovog člana koje se izriču strancu u transferu mogu trajati najduže šest nedjelja od utvrđivanja države odgovorne za odlučivanje po zahtjevu za međunarodnu zaštitu ili od pravosnažnosti odluke o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Odluku o izricanju mjere iz stava 1 ovog člana i trajanju te mjere, donosi Ministarstvo.

Protiv odluke iz stava 11 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke.

Prihvata

Član 64

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu ima pravo na prihvat koji obuhvata: smještaj u Centru za prihvat, hranu i odjeću, naknadu troškova javnog prevoza, ako mu je prevoz potreban radi učešća u postupku za odobravanje međunarodne zaštite ili ostvarivanja drugih prava u skladu sa ovim zakonom, kao i novčanu pomoć.

Vrstu smještaja u Centru za prihvat određuje Ministarstvo, s obzirom na lična svojstva i okolnosti, odnosno potrebe stranca koji traži međunarodnu zaštitu.

Novčanu pomoć strancu koji traži međunarodnu zaštitu odobrava centar za socijalni rad.

Strancu koji traži međunarodnu zaštitu pravo na prihvat može se ograničiti ili uskratiti ako:

- 1) ne boravi u Centru za prihvat u kojem mu je određen smještaj;
- 2) napusti Centar za prihvat duže od 24 sata bez odobrenja iz člana 65 stav 5 ovog zakona;
- 3) posjeduje sredstva koja mu omogućavaju odgovarajući životni standard;
- 4) krši odredbe pravila boravka i kućnog reda u Centru za prihvat.

Odluku o ograničenju ili uskraćivanju prava na prihvat u slučajevima iz stava 4 ovog člana donosi Ministarstvo, na osnovu individualne procjene stranca koji traži međunarodnu zaštitu, vodeći računa o očuvanju životnog standarda koji obezbjeđuje njegovo dostojanstvo i srazmjerno svrsi koja se želi postići ograničenjem, odnosno uskraćivanjem prava na prihvat.

Protiv odluke iz stava 5 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke.

U slučaju iz stava 4 tač. 3 i 4 ovog člana, Ministarstvo može od stranca koji traži međunarodnu zaštitu koji koristi pravo na prihvat da zahtijeva povraćaj troškova prijama iz stava 1 ovog člana, kao i naknadu materijalne štete koju je prouzrokovao.

Visinu novčane pomoći iz stava 3 ovog člana propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove socijalnog staranja.

Centar za prihvat

Član 65

Smještaj, hranu i odjeću, naknadu troškova javnog prevoza iz člana 64 stav 1 ovog zakona obezbjeđuje Centar za prihvata. Strancu koji je smješten u Centru za prihvata obezbjeđuje se i osnovna sredstva za higijenske potrebe i obavezan zdravstveni pregled.

Prilikom smještaja stranca koji traži međunarodnu zaštitu u Centru za prihvata posebno će se voditi računa o polu, uzrastu, položaju ranjivih grupa, zdravstvenom stanju i invaliditetu, kao i jedinstvu porodice.

Druge oblike pomoći, sprovođenjem posebnih programa pomoći u Centru za prihvata mogu pružati Crveni krst Crne Gore (u daljem tekstu: Crveni krst) i druge organizacije koje se bave zaštitom prava izbjeglica, odnosno azilanata ili humanitarnim radom, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu može izaći van Centra za prihvata duže od 24 časa, uz prethodno odobrenje službenika Centra za prihvata.

Zaštitu lica i imovine u Centru za prihvata obezbjeđuju policijski službenici koji ne nose službenu uniformu i koji su posebno obučeni za rad sa strancima koji traže međunarodnu zaštitu.

Pravila boravka i kućni red u Centru za prihvata propisuje Ministarstvo.

Zdravstvena zaštita

Član 66

Zdravstvena zaštita stranca koji traži međunarodnu zaštitu obuhvata hitnu medicinsku pomoć, neophodno liječenje bolesti i ozbiljnih mentalnih poremećaja (dijagnostika, liječenje na svim nivoima zdravstvene zaštite u Crnoj Gori i lijekove sa liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje).

Strancima koji traže međunarodnu zaštitu kojima su potrebne posebne proceduralne garancije, naročito žrtvama mučenja, silovanja ili drugih teških oblika psihičkog, fizičkog ili polnog nasilja, pružice se odgovarajuća zdravstvena zaštita u vezi sa njihovim specifičnim stanjem, odnosno posljedicama prouzrokovanih tim mučenjem i drugim teškim oblicima nasilja.

Obavezan zdravstveni pregled iz člana 65 stav 2 ovog zakona i zdravstvenu zaštitu iz st. 1 i 2 ovog člana vrši, odnosno pruža zdravstvena ustanova sa kojom Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore zaključuje ugovor.

Troškove zdravstvene zaštite iz st. 1, 2 i 3 ovog člana snosi Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

Obrazovanje

Član 67

Pravo na osnovno i srednje obrazovanje maloljetni stranac koji traži međunarodnu zaštitu ostvaruje pod istim uslovima kao crnogorski državljanin, u skladu sa propisima kojima se uređuje osnovno i srednje obrazovanje.

Maloljetnom strancu koji traži međunarodnu zaštitu, koji je započeo ostvarivanje prava na srednje obrazovanje u skladu sa stavom 1 ovog člana, omogućice se nastavak tog obrazovanja i nakon sticanja punoljetstva, pod istim uslovima kao crnogorskom državljaninu.

Ostvarivanje prava iz stava 1 ovog člana, omogućice se maloljetnom strancu koji traži međunarodnu zaštitu, u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu do izvršenja odluke o povratku.

Kad maloljetni stranac koji traži međunarodnu zaštitu ne poznaje crnogorski jezik dovoljno da bi pratio redovnu nastavu, omogućice mu se pohađanje pripremne i dopunske nastave, uključujući i časove crnogorskog jezika, u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja, kako bi mogao ostvariti pravo iz stava 1 ovog člana.

Pravo na informacije i pravne savjete

Član 68

U Centru za prihvata strancu koji traži međunarodnu zaštitu se na njegov zahtjev obezbjeđuju informacije neophodne za boravak, pravni savjeti u vezi postupka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu i besplatne pravne pomoći, na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije i na kojem može komunicirati.

Besplatna pravna pomoć

Član 69

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu i stranac u transferu ostvaruje pravo na besplatnu pravnu pomoć u upravnom sporu u vezi zahtjeva za međunarodnu zaštitu, na lični zahtjev, ako:

- 1) ne posjeduje novčana sredstva ili stvari veće vrijednosti, i
- 2) podnijeta tužba nije očigledno neosnovana.

Pravna pomoć, u smislu stava 1 ovog člana, obuhvata:

- 1) pomoć u sastavljanju tužbe;
- 2) zastupanje pred Upravnim sudom;
- 3) oslobađanje od plaćanja troškova upravnog spora.

Odluku o odobravanju pravne pomoći iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo i dostavlja je Upravnom sudu.

Protiv odluke Ministarstva kojom je odbijen zahtjev za besplatnu pravnu pomoć, stranac iz stava 1 ovog člana može podnijeti tužbu Upravnom sudu, u roku od osam dana.

Postupak po tužbi iz stava 4 ovog člana okončace se u roku od 15 dana od dana podnošenja tužbe.

Na osnovu odluke iz stava 3 ovog člana Ministarstvo određuje advokata prema redosljedu sa spiska advokata koji Advokatska komora Crne Gore dostavi Ministarstvu.

Za pružanje besplatne pravne pomoći, advokatu iz stava 6 ovog člana, pripada naknada utvrđena u skladu sa zakonom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć.

Troškove pravne pomoći iz stava 2 ovog člana snosi Ministarstvo.

Strancu koji traži međunarodnu zaštitu i strancu u transferu, pravnu pomoć u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu pred Ministarstvom, mogu pružati nevladine organizacije koje se bave pružanjem pravne pomoći strancima koji traže međunarodnu zaštitu.

Pravo na rad

Član 70

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu stiče pravo na rad protekom roka od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu ostvaruje pravo na rad bez dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada do pravosnažnosti odluke povodom zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Isprave

Član 71

Ministarstvo će, u roku od tri dana od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, strancu koji traži međunarodnu zaštitu izdati ispravu kojom dokazuje da je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu i služi kao dozvola boravka u Crnoj Gori do pravosnažnosti odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Isprava za stranca koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu izdaje se na propisanom obrascu, u skladu sa ovim zakonom.

Obrazac isprave iz stava 2 ovog člana sadrži: Grb Crne Gore, naziv "Crna Gora", naziv "Isprava za stranca koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu", zaštitne elemente i mjesta za unos ličnih i drugih podataka.

Podaci iz stava 3 ovog člana su: ime i prezime, zemlja porijekla, pol, fotografija, potpis, broj i datum izdavanja isprave i naziv organa koji je izdao ispravu.

Unošenje podataka u obrazac isprave iz stava 3 ovog člana vrši Ministarstvo.

Isprava iz stava 1 ovog člana nije dokaz o identitetu stranca kome je isprava izdata.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, isprava za stranca koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu neće se izdati strancu koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu na graničnom prelazu ili u tranzitnom prostoru iz člana 36 ovog zakona.

Stranac kome je izdata isprava iz stava 1 ovog člana, dužan je da tu ispravu, radi poništenja, vrati Ministarstvu po prestanku prava na boravak, u skladu sa članom 61 ovog zakona, odnosno prilikom izdavanja lične isprave iz člana 88 ovog zakona.

Strancu koji traži međunarodnu zaštitu i strancu u transferu može se izdati putni list za stranca, u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca.

Izgled i sadržaj obrasca i način izdavanja isprave iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Pravo na jedinstvo porodice

Član 72

Pravo na jedinstvo porodice stranac koji traži međunarodnu zaštitu ostvaruje u skladu sa članom 14 stav 1 ovog zakona.

Preseljenje

Član 73

Na zahtjev Visokog komesarijata, može se izvršiti preseljenje u Crnu Goru državljanina trećih zemalja i lica bez državljanstva koji traže međunarodnu zaštitu i kojima je ta zaštita potrebna.

Državljaninu treće zemlje i licu bez državljanstva koji bude preseljen u skladu sa stavom 1 ovog člana, međunarodna zaštita odobrava se u skladu sa ovim zakonom.

Lice iz stava 2 ovog člana ostvaruje prava i izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom.

Odluku i program preseljenja lica iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na predlog Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove.

Prihvatanje

Član 74

Radi podjele odgovornosti po principu solidarnosti unutar Evropske unije, a u skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, Crna Gora će iz druge države članice Evropske unije prihvatiti određeni broj državljanina trećih zemalja i lica bez državljanstva, za koje je utvrđeno da im je potrebna ili već uživaju neki oblik međunarodne zaštite.

Državljaninu treće zemlje i licu bez državljanstva koji bude prihvaćen u skladu sa stavom 1 ovog člana, odobrava se

međunarodna zaštita u skladu sa ovim zakonom.

Lice iz stava 2 ovog člana ostvaruje prava i izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom.

Prihvatanje određenog broja lica iz stava 1 ovog člana, obezbjeđuje Vlada preko nadležnih organa.

2. Prava i obaveze azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom

Prava i obaveze

Član 75

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na:

- 1) boravak u Crnoj Gori;
- 2) smještaj i novčanu pomoć;
- 3) rad;
- 4) zdravstvenu zaštitu;
- 5) obrazovanje;
- 6) besplatnu pravnu pomoć;
- 7) socijalnu zaštitu;
- 8) spajanje porodice;
- 9) pomoć pri integraciji u društvo;
- 10) učenje crnogorskog jezika, istorije i kulture;
- 11) imovinu;
- 12) isprave u skladu sa ovim zakonom;
- 13) sticanje crnogorskog državljanstva.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom dužan je da:

- 1) poštuje Ustav, zakone i druge propise Crne Gore;
- 2) prijavi adresu stanovanja, u roku od 15 dana od uručjenja odluke o odobravanju međunarodne zaštite;
- 3) ima kod sebe ličnu ispravu iz člana 88 ovog zakona i stavi je na uvid ovlašćenim licima u skladu sa zakonom.

Opšte informacije o pravima i obavezama iz st. 1 i 2 ovog člana, azilantu ili strancu pod supsidijarnom zaštitom će pružiti Ministarstvo, u roku od osam dana od dana uručjenja odluke o odobravanju međunarodne zaštite.

Pravo na boravak

Član 76

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na boravak u Crnoj Gori od dana uručjenja odluke o odobravanju međunarodne zaštite.

Pravo na boravak u Crnoj Gori utvrđuje se odlukom o odobravanju međunarodne zaštite.

Ako se azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom iseli iz Crne Gore ili neprekidno boravi u drugoj državi duže od šest mjeseci, a o tome prethodno nije obavijestio Ministarstvo, odluka iz stava 1 ovog člana ukinuće se u dijelu koji se odnosi na odobravanje prava na boravak u Crnoj Gori.

U slučaju da se azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom vrati u Crnu Goru, Ministarstvo će donijeti novu odluku o odobravanju prava na boravak u Crnoj Gori.

Pravo na smještaj i novčanu pomoć

Član 77

Azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom obezbjeđuje se odgovarajući smještaj i novčana pomoć, najduže dvije godine od dana uručjenja odluke o odobravanju međunarodne zaštite.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko se radi o azilantu ili strancu pod supsidijarnom zaštitom koji, s obzirom na lična svojstva i okolnosti (uzrast, trudnoća, teške bolesti, mentalno zdravlje ili posljedice mučenja, silovanja ili drugih teških oblika psihičkog, fizičkog ili nasilja zasnovanog na polu i rodu), nije u potpunosti sposoban da ostvaruje prava i izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom, bez odgovarajuće pomoći, smještaj i novčana pomoć će se produžiti sve dok lična svojstva i okolnosti azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom ne budu izmijenjena u toj mjeri da se opravdano može očekivati da se to lice može samostalno starati o sebi.

Pravo na novčanu pomoć prestaje prije isteka vremena iz stava 1 ovog člana, ako se azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom zaposli.

Novčanu pomoć iz st. 1 i 2 ovog člana odobrava Centar za socijalni rad.

Smještaj iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje Ministarstvo.

Ako azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom odbije obezbjeđeni smještaj, bez opravdanog razloga, gubi pravo na smještaj iz stava 1 ovog člana.

Nakon isteka vremena iz stava 1 ovog člana, azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na smještaj pod jednakim uslovima kao i crnogorski državljanin.

Visinu novčane pomoći iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

Uslove smještaja i način obezbjeđivanja smještaja iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Pravo na rad

Član 78

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom mogu raditi u Crnoj Gori bez dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada u smislu zakona kojim se uređuje boravak stranaca.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ostvaruju pravo na obrazovanje odraslih u vezi sa zaposlenjem, stručno usavršavanje i sticanje praktičnog radnog iskustva pod istim uslovima kao i crnogorski državljanin.

Zdravstvena zaštita

Član 79

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom stiču svojstvo osiguranog lica, u skladu sa propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita i zdravstveno osiguranje kao i crnogorski državljanin.

Pravo na obrazovanje

Član 80

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na osnovno, srednje i visoko obrazovanje pod istim uslovima kao i crnogorski državljanin, u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ostvaruju pravo na obrazovanje odraslih u skladu sa propisima kojima se reguliše obrazovanje odraslih pod istim uslovima kao i crnogorski državljanin.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ostvaruju pravo na priznavanje inostranih obrazovnih isprava, u skladu sa zakonom kojim se uređuje priznavanje inostranih obrazovnih isprava.

Za azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom koji iz opravdanih razloga nije u mogućnosti da dostavi potrebnu dokumentaciju kojom dokazuje inostranu kvalifikaciju sprovede se procjena ranije stečenih kompetencija ("prior learning"), u skladu sa posebnim propisima.

Odluka o odbijanju zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava i kvalifikacija ne može se zasnivati isključivo na činjenici da ne postoje službena dokumenta kojima se dokazuje određena inostrana stručna kvalifikacija.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć

Član 81

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć kao i crnogorski državljanin, u skladu sa zakonom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć.

Pravo na socijalnu zaštitu

Član 82

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na socijalnu zaštitu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna zaštita, a prava koja ostvaruju po tom osnovu, po sadržini i obimu ne mogu biti manja od prava koja pripadaju crnogorskom državljaninu.

Pravo na spajanje porodice

Član 83

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na spajanje sa članovima porodice.

Članovima porodice azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom, po tom osnovu, odobrava se azil, odnosno supsidijarna zaštita, o čemu odluku donosi Ministarstvo.

U postupku odobravanja azila, odnosno supsidijarne zaštite iz stava 2 ovog člana, za lice koje ne može pribaviti službena dokumenta kojima dokazuje određeni porodični odnos, uzeće se u obzir okolnosti na osnovu kojih se može procijeniti postoji li takav odnos.

Odluka o odbijanju zahtjeva za spajanje porodice ne može se zasnivati isključivo na činjenici da ne postoje službena dokumenta kojima se dokazuje određeni porodični odnos.

Azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom ne može ostvariti pravo na spajanje sa članom porodice kod koga postoje razlozi za isključenje iz čl. 29 i 30 ovog zakona. Član porodice azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom koji zakonito boravi u Crnoj Gori ostvaruje ista prava kao i azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom, u skladu sa ovim zakonom.

Pravo na pomoć u integraciji u društvo

Član 84

Azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na pomoć u integraciji u društvo, najduže tri godine od uručjenja odluke o odobravanju međunarodne zaštite.

Pomoć u integraciji u društvo obuhvata:

- 1) izradu plana integracije za azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom (u daljem tekstu: plan integracije), s obzirom na njegove individualne potrebe, znanja, sposobnosti i vještine;
- 2) pružanje pomoći azilantu ili strancu pod supsidijarnom zaštitom radi realizacije izrađenog plana integracije;
- 3) praćenje realizacije plana integracije.

Pomoć u integraciji u društvo, u smislu stava 2 ovog člana, pruža Ministarstvo.

U pružanju pomoći u integraciji u društvo, u smislu stava 2 ovog člana, mogu učestvovati drugi organi državne uprave i nevladine organizacije.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, aktivnosti u pružanju pomoći koordinira Ministarstvo.

Učenje crnogorskog jezika, istorije i kulture

Član 85

Azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom obezbjeđuje se učenje crnogorskog jezika, istorije i kulture radi uključivanja u crnogorsko društvo.

Učenje crnogorskog jezika, istorije i kulture, u skladu sa propisanim programom, obezbjeđuje organ državne uprave nadležan za poslove obrazovanja.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom obavezni su da pohađaju kurs ili drugi oblik učenja crnogorskog jezika, istorije i kulture koji im je obezbijeđen.

U slučaju da azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ne pohađaju kurs ili drugi oblik učenja crnogorskog jezika, istorije i kulture koji im je obezbijeđen, bez opravdanog razloga, dužni su da nadoknade troškove pohađanja kursa ili drugog oblika učenja crnogorskog jezika, istorije i kulture.

Program učenja crnogorskog jezika, istorije i kulture iz stava 1 ovog člana, kao i način i uslove njegovog sprovođenja donosi organ državne uprave nadležan za poslove obrazovanja.

Pravo na imovinu

Član 86

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom stiču pravo na imovinu kao i stranac sa stalnim boravkom u Crnoj Gori, u skladu sa posebnim propisima.

Isprave

Član 87

Isprave koje se izdaju azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom su: lična isprava za azilanta, lična isprava za stranca pod supsidijarnom zaštitom, putna isprava za azilanta i putna isprava za stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Isprave iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo na propisanom obrascu, u skladu sa ovim zakonom.

Obrazac isprave iz stava 2 ovog člana sadrži: Grb Crne Gore, naziv "Crna Gora", naziv isprave, zaštitne elemente i mjesta za unos ličnih i drugih podataka.

Podaci iz stava 3 ovog člana su: ime i prezime, zemlja porijekla, pol, fotografija, potpis, broj i datum izdavanja i datum prestanka važenja isprave, naziv organa koji je izdao ispravu i mašinski čitljiv zapis.

Unošenje podataka u obrasce isprava iz stava 3 ovog člana vrši Ministarstvo.

Izgled i sadržaj obrazaca i način izdavanja isprava iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Lične isprave

Član 88

Lična isprava za azilanta izdaje se na vrijeme od pet godina.

Lična isprava za stranca pod supsidijarnom zaštitom izdaje se na vrijeme od tri godine.

Zahtjev za izdavanje lične isprave iz st. 1 i 2 ovog člana, podnosi se Ministarstvu.

Zahtjev za izdavanje isprave iz st. 1 i 2 ovog člana, podnosi azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom stariji od 16 godina, a za azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom mlađeg od 16 godina zahtjev podnosi zakonski zastupnik ili staratelj.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom dužni su da ličnu ispravu iz st. 1 i 2 ovog člana vrate Ministarstvu prestankom njenog važenja ili prestankom, odnosno poništenjem međunarodne zaštite.

Putne isprave

Član 89

Putna isprava za azilanta izdaje se na vrijeme od pet godina.

Putna isprava za stranca pod supsidijarnom zaštitom izdaje se na vrijeme od tri godine.

Zahtjev za izdavanje putne isprave iz st. 1 i 2 ovog člana, podnosi se Ministarstvu.

Zahtjev za izdavanje putne isprave za maloljetnog azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom podnosi zakonski zastupnik ili staratelj.

Zahtjev za izdavanje putne isprave za azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom, odbiće se ako:

- 1) azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom izbjegava izvršenje presude u krivičnom postupku;
- 2) izbjegava izvršenje dospjele imovinsko-pravne obaveze iz bračnog odnosa ili odnosa roditelja i djece, poresku obavezu ili drugu zakonom utvrđenu imovinsko-pravnu obavezu za koju postoji izvršno rješenje;
- 3) to zahtijevaju razlozi nacionalne bezbjednosti ili zaštite javnog poretka Crne Gore.

Izdana putna isprava za azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom oduzeće se kad se utvrdi postojanje razloga iz stava 5 ovog člana.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom dužni su da putnu ispravu iz st. 1 i 2 ovog člana vrati Ministarstvu prestankom njenog važenja ili prestankom, odnosno poništenjem međunarodne zaštite.

Sticanje crnogorskog državljanstva

Član 90

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom mogu steći crnogorsko državljanstvo u skladu sa zakonom kojim se uređuje crnogorsko državljanstvo.

VII. MEĐUNARODNA ZAŠTITA DRŽAVLJANA DRŽAVA ČLANICA EVROPSKE UNIJE

Uslovi i način ostvarivanja prava na međunarodnu zaštitu

Član 91

Državljanin države članice Evropske unije nema pravo da podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, osim kad se steknu uslovi iz Protokola 24 Ugovora iz Lisabona o izmjenama i dopunama Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice.

Ukoliko se steknu uslovi iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se odredbe ovog zakona koje se odnose na načela, uslove i postupak za odobravanje međunarodne zaštite, prestanak i poništenje međunarodne zaštite, kao prava i obaveze stranca koji traži međunarodnu zaštitu, azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom.

VIII. PRIVREMENA ZAŠTITA

Odobranje privremene zaštite

Član 92

U slučajevima masovnog priliva ili predstojećeg masovnog priliva stranaca iz trećih zemalja koji se ne mogu vratiti u zemlju svog porijekla, ako postoji rizik da zbog tog masovnog priliva nije moguće efikasno sprovesti postupak odobravanja međunarodne zaštite, u skladu sa ovim zakonom, može se odobriti privremena zaštita tih lica (u daljem tekstu: privremena zaštita), radi njihove zaštite.

Strancima, u smislu stava 1 ovog člana, smatraju se državljani trećih zemalja i lica bez državljanstva koji su bili prisiljeni da napuste područje ili zemlju svog porijekla, odnosno koji su bili evakuisani, a koji se ne mogu vratiti trajno u sigurne uslove života zbog situacije koja vlada u toj zemlji, a naročito ako:

- 1) su napustili područja oružanih sukoba ili lokalnog nasilja;
- 2) su u ozbiljnom riziku od sistematskog ili opšteg kršenja ljudskih prava ili su bili žrtve takvog kršenja ljudskih prava.

Masovni priliv iz stava 1 ovog člana, odnosi se na veliki broj lica koja dolaze iz određene zemlje ili geografskog područja bez obzira na to je li njihov dolazak spontan ili organizovan.

Odluku o odobravanju privremene zaštite donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Odluku iz stava 4 ovog člana Vlada može donijeti i u slučaju kad Savjet Evropske unije utvrdi postojanje masovnog priliva lica.

Trajanje privremene zaštite

Član 93

Privremena zaštita odobrava se na vrijeme od jedne godine.

Po isteku vremena iz stava 1 ovog člana, privremena zaštita može se produžavati na šest mjeseci, a najduže do jedne godine.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, privremena zaštita može se produžiti na osnovu odluke Savjeta Evropske unije, a najduže za još jednu godinu.

Privremena zaštita prestaje:

- 1) istekom propisanog vremena trajanja privremene zaštite, ili
- 2) odlukom Savjeta Evropske unije.

Isključenje privremene zaštite

Član 94

Privremena zaštita neće se odobriti državljaninu treće zemlje i licu bez državljanstva, ako postoje ozbiljni razlozi na osnovu kojih se smatra da:

- 1) je učinio, podstrekavao ili na drugi način učestvovao u izvršenju:
  - zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti utvrđenog međunarodnim dokumentima;
  - teškog krivičnog djela;
  - djela koja su u suprotnosti sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija;
- 2) je učinio krivično djelo, prije ulaska u Crnu Goru za koje je u Crnoj Gori propisana kazna zatvora, a zbog kojeg je napustio zemlju porijekla samo radi izbjegavanja kazne propisane u toj zemlji;
- 3) predstavlja opasnost za nacionalnu bezbjednost i javni poredak Crne Gore, ili
- 4) je pravosnažno osuđen za teško krivično djelo za koje se u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina i duže.

Teškim krivičnim djelom, u smislu stava 1 tačka 1 alineja 2 ovog člana, smatra se krivično djelo za koje se u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina ili teža kazna.

Povratak

Član 95

Na zahtjev stranca pod privremenom zaštitom i stranca kojem je prestala privremena zaštita, Ministarstvo će preduzeti odgovarajuće mjere kako bi mu omogućilo dobrovoljni povratak u zemlju porijekla vodeći računa o ljudskom dostojanstvu.

U slučaju prinudnog udaljenja stranca iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo će razmotriti relevantne izvještaje o stanju u zemlji porijekla i uzeti u obzir ozbiljne humanitarne razloge zbog kojih bi povratak pojedinaca privremeno bio onemogućen ili nerazuman, i o tome obavijestiti stranca pod privremenom zaštitom.

Prava i obaveze stranca pod privremenom zaštitom

Član 96

Stranac pod privremenom zaštitom ima pravo na:

- 1) boravak u Crnoj Gori;
- 2) primjeren smještaj, neophodnu pomoć i osnovna sredstva za život;
- 3) zdravstvenu zaštitu;
- 4) osnovno i srednje obrazovanje;
- 5) informacije o pravima i obavezama;
- 6) rad;
- 7) spajanje porodice;
- 8) ispravu;
- 9) pravo na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Stranac pod privremenom zaštitom ima obaveze u skladu sa članom 59 ovog zakona.

Stranac pod privremenom zaštitom koji u toku trajanja privremene zaštite podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu ne može koristiti prava stranca koji traži međunarodnu zaštitu dok traje privremena zaštita.

Pravo na boravak

Član 97

Stranac pod privremenom zaštitom ima pravo na boravak u Crnoj Gori za vrijeme trajanja privremene zaštite.

Evidenciju stranaca pod privremenom zaštitom vodi Ministarstvo.

Pravo na primjeren smještaj, neophodnu pomoć i osnovna sredstva za život

Član 98

Za vrijeme trajanja privremene zaštite strancu pod privremenom zaštitom obezbjeđuje se primjeren smještaj, neophodna pomoć i osnovna sredstva za život (hrana, odjeća, higijenska sredstva i dr.), ako ne posjeduje novčana sredstva.

Primjereni smještaj, neophodna pomoć i osnovna sredstva za život će se obezbijediti i strancu kojem je prestala privremena zaštita ako ne posjeduje novčana sredstva, a zbog ozbiljnih zdravstvenih razloga, njegov povratak u zemlju porijekla nije moguće sprovesti.

Zdravstvena zaštita

Član 99

Zdravstvena zaštita stranca pod privremenom zaštitom obuhvata hitnu medicinsku pomoć, neophodno liječenje bolesti i ozbiljnih mentalnih poremećaja (dijagnostika, liječenje na svim nivoima zdravstvene zaštite u Crnoj Gori i lijekove sa liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje).

Pravo na obrazovanje

Član 100

Stranac pod privremenom zaštitom ima pravo na osnovno i srednje obrazovanje i prekvalifikaciju i dokvalifikaciju pod istim uslovima kao crnogorski državljanin.

Informacije o pravima i obavezama

Član 101

Strancu pod privremenom zaštitom, na njegov zahtjev, obezbjeđuju se informacije neophodne za boravak i ostvarivanje prava i obaveza, na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije i na kojem može komunicirati.

Pravo na rad

Član 102

Stranac pod privremenom zaštitom može raditi u Crnoj Gori bez dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada, u smislu zakona kojim se uređuje boravak stranaca.

Stranac pod privremenom zaštitom ostvaruje pravo na obrazovanje odraslih u vezi za zaposlenjem, stručno usavršavanje i sticanje praktičnog radnog iskustva pod istim uslovima kao i crnogorski državljanin.

Pravo na spajanje porodice

Član 103

Zahtjev za spajanje porodice podnosi stranac pod privremenom zaštitom ili član njegove porodice.

Članu porodice stranca iz stava 1 ovog člana, po tom osnovu, odobrava se privremena zaštita, o čemu odlučuje Ministarstvo.

U slučaju kad članovi porodice uživaju privremenu zaštitu u različitim državama, prilikom odlučivanja o spajanju porodice uzeće se u obzir njihovi najbolji interesi.

Isprava stranca pod privremenom zaštitom

Član 104

Strancu pod privremenom zaštitom izdaje se isprava za stranca pod privremenom zaštitom koja se smatra dozvolom boravka u Crnoj Gori.

Isprava iz stava 1 ovog člana izdaje se na vrijeme od jedne godine i može se produžavati u skladu sa članom 93 st. 2 i 3 ovog zakona.

Stranac pod privremenom zaštitom dužan je da ispravu vrati Ministarstvu po prestanku privremene zaštite.

Pravo na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Član 105

Stranac pod privremenom zaštitom može da podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu.

Postupak po zahtjevu iz stava 1 ovog člana, sprovodi se u skladu sa ovim zakonom i može se okončati i nakon prestanka privremene zaštite.

IX. EVIDENCIJE

Evidencije koje vodi Ministarstvo

Član 106

Ministarstvo vodi evidencije o:

- 1) strancima koji traže međunarodnu zaštitu;
- 2) azilantima;
- 3) strancima pod supsidijarnom zaštitom;
- 4) strancima pod privremenom zaštitom;
- 5) ispravama stranca koji traži međunarodnu zaštitu;
- 6) ličnim i putnim ispravama azilanata;
- 7) ličnim i putnim ispravama stranaca pod supsidijarnom zaštitom;
- 8) ličnim ispravama stranaca pod privremenom zaštitom;
- 9) privremeno zadržanim putnim i drugim ispravama;
- 10) uzetim otiscima prstiju i fotografijama stranca koji traži međunarodnu zaštitu;
- 11) uzetim otiscima prstiju i fotografijama stranaca pod privremenom zaštitom.

U evidencije iz stava 1 ovog člana unose se sljedeći podaci, i to: datum podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, fotografija, potpis, otisci prstiju, prezime, ime, pol, datum, mjesto i država rođenja, zemlja porijekla, bračno stanje, etnička pripadnost, religija, školska sprema, zanimanje, maternji jezik i jezici koje razumije, podaci o zemljama tranzita, podaci o zemlji posljednjeg prebivališta, podaci o članovima porodice, podaci o ispravama o identitetu koje posjeduje stranac koji traži

međunarodnu zaštitu i privremenu zaštitu, podaci o mjestu i datumu ulaska u Crnu Goru, podaci o ranijem podnošenju zahtjeva za međunarodnu zaštitu, datum i vrsta odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, datum izdavanja i rok važenja isprava, ličnih i putnih isprava iz stava 1 ovog člana, podaci o privremeno oduzetim putnim ispravama i drugim dokumentima, podaci o spajanju porodice i odluka po tužbi.

Evidencije koje vodi policija

Član 107

Policija vodi evidenciju o strancima koji izraze namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

U evidencije iz stava 1 ovog člana unose se sljedeći podaci, i to: fotografija, otisci prstiju, prezime, ime, pol, datum, mjesto i država rođenja, zemlja porijekla, maternji jezik i jezici koje razumije, podaci o zemljama tranzita, podaci o zemlji posljednjeg prebivališta, podaci o članovima porodice, podaci o ispravama o identitetu koje posjeduje stranac koji traži međunarodnu zaštitu, podaci o mjestu i datumu ulaska u Crnu Goru, datum izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu i podaci o zadržavanju na graničnom prelazu ili u tranzitnom prostoru.

Evidencije koje vodi Centar za prihvata

Član 108

Centar za prihvata vodi evidencije o:

- 1) strancima koji izraze namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu;
- 2) strancima koji traže međunarodnu zaštitu.

U evidencije iz stava 1 ovog člana unose se sljedeći podaci, i to: fotografija, otisci prstiju, prezime, ime, pol, datum, mjesto i država rođenja, zemlja porijekla, maternji jezik i jezici koje razumije, podaci o zemljama tranzita, podaci o zemlji posljednjeg prebivališta, podaci o članovima porodice, podaci o ispravama o identitetu koje stranac koji traži međunarodnu zaštitu posjeduje, podaci o mjestu i datumu ulaska u Crnu Goru, datum izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, datum podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i datum prijema u Centar za prihvata.

Zaštita ličnih podataka

Član 109

Lični podaci sadržani u evidencijama iz čl. 106, 107 i 108 ovog zakona prikupljaju se, čuvaju i obrađuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Način vođenja evidencija

Član 110

Evidencije iz čl. 106, 107 i 108 ovog zakona vode se u elektronskoj formi.

X. NADZOR

Nadležnost

Član 111

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, u okviru utvrđenih nadležnosti, vrše Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje i primjena podzakonskih akata

Član 112

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o azilu ("Službeni list RCG", broj 45/06), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rješavanje započelih postupaka

Član 113

Postupci započeti po Zakonu o azilu ("Službeni list RCG", broj 45/06), koji nijesu okončani do početka primjene ovog zakona, okončaće se u skladu sa ovim zakonom.

Primjena pojedinih odredaba

Član 114

Pojedine odredbe ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, i to:

- odredbe člana 45 stav 8, člana 50 stav 2, člana 51 stav 4, člana 62 stav 2 tačka 1, člana 62 stav 3 i člana 63 stav 10 ovog zakona, koje se odnose na primjenu Regulative (EU) br. 603/2013 i Regulative (EU) br. 604/2013;
- odredbe člana 31 stav 3, člana 32 stav 6 i člana 33 stav 7 ovog zakona koje se odnose na obavezu obavještanja Evropske komisije o primjeni uslova za odobravanje međunarodne zaštite (sigurna zemlja porijekla, sigurna treća zemlja i evropska sigurna treća zemlja);
- odredbe čl. 73 i 74 ovog zakona, koje se odnose na prihvatanje i preseljenje stranca ili lica bez državljanstva, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom iz jedne države članice Evropske unije u drugu državu članicu Evropske unije;
- odredbe člana 92 stav 5 i člana 93 st. 3 i 4 tačka 2 koje se odnose na privremenu zaštitu.

Prestanak važenja zakona

Član 115

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o azilu ("Službeni list RCG", broj 45/06).

Stupanje na snagu zakona

Član 116

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2018. godine.